Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1995 йил 27 май, шанба №63 (21.826.) Сотувда эркин нархда.

ҲАМКОРЛИКНИ КУЧАЙТИРИШ ЙЎЛИДА

Минск. (26 май. ЎзА махсус мухбири Амирқул Карим хабар қилади). 25 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов МДҲ га аъзо мамлакатлар давлат бошлиқлари ва ҳукумат раҳбарларининг навбатдаги учрашувида иштирок этиш учун Беларус пойтахти Минскка келди. Минск аэропортида Ўзбекистон Президентини Беларус Президенти А. Лукашенко, Бош вазир М. Чигир, МДҲнинг ижрочи котиби И. Коротченя ва бошқа расмий кишилар кутиб олди. МДҲга аъзо давлатлар байроқлари билан безатилган аэропортда Ўзбекистон Президентини тантанали кутиб олиш маросими бўлди. Ҳурматли меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Шундан сўнг И. Каримов ва унга ҳамроҳлик қилаётган мамлакатимиз делегацияси аъзолари ўзлари учун ажратилган қароргоҳга келдилар.

26 май куни МДҲга аъзо мамлакатлар давлат раҳбарларининг кенгаши бошланди.

Бу мажлисда давлат раҳбарлари давлатлараро валюта қўмитасини тузиш, МДҲ чегараларини мустаҳкамлаш, иқтисодий интеграцияни кучайтириш каби масалаларни муҳокама қилдилар.

Айни пайтда бошқа бинода МДҲга аъзо мамлакатлар ҳукумат раҳбарларининг мажлиси бўлиб ўтди. Ҳукуматлар раҳбарлари турли соҳаларда ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш билан боғлиқ 20 дан зиёд масалаларни муҳокама этдилар. Қисқа танаффусдан сўнг МДҲга аъзо мамлакатлар давлат раҳбарлари кенгаши билан ҳукумат бошлиқлари кенгашининг биргаликдаги мажлиси бўлди. Учрашувлар ниҳоясига етгач, журналистлар билан учрашув бўлди. Унда журналистлар учрашув натижалари билан таништирилди. Минск учрашувида Ўзбекистон Президентига Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Б. Ғуломов, Бош вазир ўринбосари Б. Ҳамидов, ташқи ишлар вазири А. Комилов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилмоқдалар.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА УЧРАШУВ

26 май куни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков АҚШ Савдо вазирлиги маслаҳатчиси Ян Калицкий раҳбарлигидаги делегация аъзолари билан учрашди.

И. Жўрабеков меҳмонларни Ўзбекистонга ташрифи билан қутлар экан, уларга мамлакатимизда Президент Ислом Каримов раҳбарлигида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар, хусусийлаштириш жараёни ҳақида сўзлаб берди. Ян Калицкий Ўзбекистонга ташрифи «Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонасини ишга тушган кунга тўғри келганидан мамнунлик изҳор этди. Бу мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб таъкидлади у.

Тадбирда ҳар икки мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Учрашувда республика Бош вазирининг ўринбосарлари Ў. Султонов, Қ. Ҳаққулов, ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки бошқарувининг раиси Р. Азимов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

Учрашувда АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Генри Лии Кларк ҳозир бўлди.

(ЎзА).

Замондошимиз

ИХЛОС

Касбнинг яхши-ёмони бўлмайди. Дилбархон Ғафурова ёшлигидан ҳайдовчилик касбига меҳр қўйди. Турмушга чиқди, лекин рўзғор ташвишлари билан ўралашиб қолмади. Севган касбини қийинчилик билан бўлса-да давом эттирди. Турмуш ўртоғи Яшнар Эргашев ҳам ҳайдовчи эди. Дилбарнинг ягона орзуси рўёбга чиқишига у ҳам сабабчи.

1966 йили у махсус курсни муваффақиятли битириб, «БошТошкентқурилиш»га қарашли 1-автобазада ишлай бошлади. Бу ерда «УАЗ-451» маркали юк автомашинасини бошқарди. Ўша пайтлари шиддатли суръатлар билан қурилган Тошкент кўчаларини тартибсиз харобаларга айланган эди. Шундай дамларда вақтнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланишни Дилбархон ўзининг ватанпарварлик бурчи деб билди. Қурилиш материалларини ташиди, топширилган ҳар бир вазифанинг уддасидан чиқди. Қийинчилик қаерда бўлмайди дейсиз, лекин опанинг бир умрга танлаган касби оиласига бўлган муҳаббат, садоқат билан йўғрилиб кетди.

Мана, Д. Ғафурованинг «Тошшаҳарйўлтранс»га қарашли 3-автопаркка ишга келганига ҳам чорак аср бўлибди. Шу йиллар мобайнида у ўнлаб шогирдлар тайёрлади, юз минглаб масофадаги йўлларни босиб ўтди. Жамоадаги тартиб ва талабга доимо амал қилиб келди. Ўз техникасини кўз қорачиғидай авайлаб-асради, бирон марта авария ҳолатига олиб келмади. Ҳалол меҳнат, касбга бўлган ихлос унга обрў келтирди. Кўплаб фахрий ёрлиқлар, пул мукофотлари, совғалар, чет элларга саёҳат учун бепул йўлланмалар олишга эришди. «Автотранспорт фахрийси» унвонига ҳам эга.

Оилада эса икки ўғилни тарбиялаб, вояга етказди. Эндиликда бир-биридан ширин набиралари унинг қўлидан рулни олишга тайёр.

Нарзулла ШОНИЁЗОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

СУРАТДА: ҳайдовчи Д. Ғафурова.
В. МОЛГАЧЕВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИ ТИЗИМИДА ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШДАГИ ЖИДДИЙ КАМЧИЛИКЛАР ТЎҒРИСИДА

Идоралараро комиссия томонидан республика Матлубот кооперациясида иқтисодий ислоҳотларнинг боришини ўрганиш, ўтказилаётган тадбирларда жиддий камчиликлар ва нуқсонлар мавжудлигидан далолат беради. Жойларда айрим раҳбарлар ислоҳотларни ўтказишга, монопол тузилмаларни тарқатишга тўсқинлик қилмоқдалар, бошқарувнинг марказлаштирилган тизимини сақлаб қолишга уринмоқдалар.

Ўзбекбирлашувнинг марказий аппаратида, унинг вилоят ва туман бўлинмаларида амалга оширилган қайта ўзгартиришлар кўп ҳолларда расмиятчилик бўлиб қолмоқда, талаб даражасидаги бозор инфраструктураси ва рақобат муҳити яратилмаган, боқимандалик кайфияти тугатилмаган.

Бош бошқармалар, бошқармалар ва бўлимлар негизида ташкил этилган хўжалик юритувчи субъектлар олдинги органлар функцияларини бажармоқда. Тайёрлов, савдо ва ишлаб чиқариш корхоналарининг бир-бирига боғлиқлиги, ишлаб чиқариш ва тайёрлов корхоналари эгаллаб турган маҳсулотлар, хом ашё ресурсларининг тақсимотида, уларнинг сифатини ошириш ва таъминлашда ўзига хос бўлган монополизм сақланиб қолмоқда. Бирлашма, уюшма ва ассоциациялар ташкил этилмоқда. Корхоналар ўз жамоалари ишончини оқлаш ва рақобат асосида фаолият юритишдан бош тортишмоқда. Кўплаб шаклан ўзгартирилган корхоналар таркибидан давлат улушини бериш муддатлари кечиктирилмоқда, ўз маблағлари ҳисобидан янги корхоналар, шу жумладан бозор инфраструктураси объектлари деярли ташкил этилмаяпти.

Тайёрлов ташкилотлари ҳолатида иш ташвишли. Улар фаолиятининг самарадорлиги пасаймоқда, аҳолидан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёни сотиб олиш ҳажмлари камайди.

Республика туманлараро илгари мавжуд бўлган матлубот жамиятлари негизида ташкил этилган акционерлик жамиятлари самарасиз ишламоқда, малакали хом ашё, товарлар ва хизматлар оборотга жалб қилинмаяпти. Аҳоли ва матлубот кооперацияси тизими ходимларининг пул маблағларини кредит бериш жамғармаларига жалб қилишга оид ишлар суст олиб борилмоқда.

Шу билан бир вақтда, айрим савдо ходимлари шахсий бойлик орттириш мақсадида жиноятчи унсурлар билан тил бириктирмоқдалар ва валютага олиб келинган озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда бошқа товарларни республикадан ташқарига олиб чиқиб кетмоқдалар. Шу йилнинг фақат 4 ойи мобайнида 240 миллион сўмлик нон-булка маҳсулотлари, ўсимлик ёғи, гуруч, гўшт маҳсулотлари, чой, қанд-шакар, ун ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ғайриқонуний равишда олиб кетишга 2 мингдан ортиқ уринишларнинг олди олинди.

Қайд этилган камчиликларни бартараф этиш ва Ўзбекбирлашув тизимида олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг самарадорлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Идоралараро комиссиянинг республика матлубот кооперацияси тизимида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг бориши ўрганилганлиги ҳақидаги хулосалари ва таклифларига розилик билдирилсин. Ўзбекбирлашув марказий аппаратининг фаолиятини таркибини мустаҳкамлаш зарур деб ҳисоблансин.

2. Ўзбекбирлашув бошқарувининг:

бошқарув марказий аппаратининг, шунингдек, акционерлик матлубот жамиятларининг вилоят уюшмалари аппаратлари ходимлари сонини ўртача икки баравар қисқартириш тўғрисидаги;

туман матлубот жамиятларини тугатиш ва уларнинг негизида улгуржи-чакана савдо бирлашмалари ва фирмалари ташкил этиш ҳақидаги таклифлари қабул қилинсин.

3. Ўзбекбирлашув бошқаруви:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида» 1995 йил 5 январдаги Фармонини ва Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорини бажариш, шунингдек, идоралараро комиссия аниқлаган камчиликларни бартараф этиш юзасидан амалий чора-тадбирлар кўрсин;

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси билан биргаликда бир ой муддатда хусусийлаштирилган корхоналарнинг кўпчилигини 1995 йил давомида ихтиёрий равишда мустақил юридик шахслар айлантириш ҳисобига олган ҳолда уларни майдалаштиришнинг тармоқ ва минтақавий дастурларини қайта кўриб чиқсин;

икки ҳафта муддатда республиканинг узоқ жойлардаги корхоналарни қайта ўзгартириш шакллари ва механизмини белгиласин, бунда ушбу туманлар аҳолисини барча зарур товарлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлашни назарда тутсин;

янги мулкдорлар ва фермер хўжаликларини зарур товар ресурслари билан таъминлаш учун доимий ишловчи улгуржи бозор тармоғини кенгайтирсин.

4. Савдо корхоналарининг молиявий аҳволини мустаҳкамлаш мақсадида Ўзбекбирлашув бошқарувининг савдо ходимлари ва фуқароларнинг савдо корхоналарининг кредит бериш жамғармасига қўшадиган ихтиёрий бадаллари миқдорини 1995 йил 1 июлгача 500 миллион сўмгача етказиш ҳақидаги таклифи қабул қилинсин.

5. Ўзбекбирлашув бошқаруви, Давлат мулки қўмитаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари матлубот жамиятлари тузилмаси ҳамда мулкчилик шакллари ўзгариши муносабати билан корхоналар билан илгари тузилган ўз томонлари шартномаларини қайта кўриб чиқсинлар.

«Мулкор» шартнома шартларини бажармаган ҳоллар аниқланган тақдирда шартномаларни белгиланган тартибда бекор қилсинлар ва ушбу корхоналарни ким ошди савдосига қўйсинлар.

6. Ўзбекбирлашув бошқаруви «Узистиқболсавдо» давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси ва тегишли ҳокимликлар билан биргаликда бир ой муддатда раҳбар ходимлари аттестациядан ўтказсин.

7. Вазирлар Маҳкамасининг Халқ истеъмол товарлари, савдо ва пулли хизмат кўрсатиш комплекси (Усмонов) иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш чора-тадбирларини амалга оширишни Ўзбекбирлашув бошқаруви доимий равишда кўмаклашсин ҳамда уларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши устидан назорат ўрнатсин.

8. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари М. З. Усмонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 25 май.

МУШТАРАК ТУРКИСТОН: ФАЛСАФИЙ ҚИРРАЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов мамлакатимиз Олий Мажлиси иккинчи сессиясида сўзлаган нутқида Марказий Осиё минтақасида ҳам иқтисодий, ҳам маънавий, ҳам сиёсий жиҳатдан ягона муҳитни ташкил қилиш — бугунги куннинг энг долзарб масаласи эканлигига тўхталиб, Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон халқлари вакилларидан иборат ушбу мақсадларга хизмат қиладиган жамоатчилик ҳаракатини тузиш ҳамда уни «Туркистон — умумий уйимиз», деб номланиши айни муддао бўлишлиги ғоясини илгари сўрди. Юртбошимиз кенг жамоатчилик, биринчи навбатда, ижодкор зиёлилар — ёзувчилар, тарихчилар ва бошқаларнинг бундай муҳим, ҳаётимизни, тақдиримизни ҳал қилувчи масалага ўз диққат-эътиборларини, ташаббусларини қаратадилар, деган умидни билдирди.

Хўш, нима учун мазкур масала шу куннинг энг долзарб вазифасига айланди? Бу саволга жавоб бериш бизни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессияси ҳужжатларига мурожаат этишимизни тақозо этади. Маълумки, Олий Мажлис биринчи сессиясида давлатимиз бошлиғининг «Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари» тўғрисидаги маърузаси тингланган бўлиб, унда, жамиятимиз ҳаётининг ўта муҳим муаммолари қаторида, юртимиз миллий хавфсизлигини таъминлаш масалаларига катта ўрин берилди. Маърузада таъкидланганидек, собиқ Иттифоқ мавжудлиги туфайли давлатлараро муносабатлар тизимида таркиб топган мувозанат ҳозирда бузилди. Жаҳондаги тараққий этган ва ривожланаётган мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий тенгсизликка бориб тақаладиган тафовут ҳамда зиддиятлар кучайди. Инсониятнинг жонли зот сифатидаги ҳаётига таҳлика солаётган хавф-хатарнинг мавжудлиги ва, ҳозирги замон ижтимоий тараққиёти эҳтиёжларидан келиб чиққан ҳолда, халқлар, давлатларнинг ўзаро уйғунлашувга бўлган интилишлари, айни пайтда, уларнинг ўз миллий анъаналари, хусусиятларини йўқотмасликка мойилликлари яққол намоён бўлмоқда. Мазкур вазият Ўзбекистонни ҳам илдамлик билан жаҳон ҳамжамиятига киришини тақозо этмоқда. Бу эса, ўз навбатида, мамлакатимиздаги ўтиш даврини тезроқ тугаллашни, жумладан, миллий хавфсизлигимизнинг кенг қамровли дастурини ишлаб чиқишни, ушбу соҳада ягона давлат сиёсатини оғишмай амалга оширишни ҳаётий заруратга айлантирмоқда.

Маърузада, шунингдек, дунёда яқин пайтларгача мавжуд бўлган иккита, бир-бирига мухолиф тизим ўртасидаги рақобат хусусиятларидан келиб чиқиб тузилган халқаро ташкилотлар фаолиятларини қайтадан ташкил этишга, жаҳон ҳамжамияти аъзоларининг ҳозирги эҳтиёжларига хизмат қилиш манфаатларини ҳисобга олувчи халқаро ҳуқуқий меъёрлар, янги умумжаҳон тартиботларини ўрнатишга оид таклифлар билдирилган ҳамда Ўзбекистонни замонамизнинг ривожланган давлатлари қаторидан муносиб ўрин эгаллаши учун қулай шарт-шароитлар, ушбу йўлдаги қийинчиликлар, юртимизнинг миллий хавфсизлигига рахна солувчи омиллар ҳақида батафсил тўхталиб ўтилган. Хусусан, унда Ўзбекистоннинг Марказий Осиёнинг муҳим транспорт, кучли мухтор энергетика ва сув тизимлари тугунида жойлашганлиги, аҳолисининг сони, илмий-техникавий ва бошқа имкониятлари, табиий иқлими, замонавий саноат тармоқлари, маънавий салоҳияти юртимизни минтақа мамлакатлари ўзаро уйғунлашувининг марказига айланиши, унинг жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллашининг қулай шароитлари сирасига киритилган. Маърузада Марказий Осиёда коммуникацияларнинг номақбул ривожлангани, ҳатто, бузилгани, сув заҳираларининг чекланганлиги, Орол муаммоси, давлатлараро хавфсизлик тизимининг жиддий асосларга қўйилмаганлиги, мусулмон дунёси мамлакатлари манфаатлари ўзаро тўқнашувларининг мумкинлиги ва ижтимоий-сиёсий беқарорликнинг икки ўчоғи — Афғонистон билан Тожикистоннинг жойлашганлиги Ватанимизни ижтимоий тараққиётнинг кенг йўлидан боришига қийинчилик туғдирувчи ҳолатлар эканлиги уқтирилган. Энг муҳими — Шўролар давридан қолган чиркин мерос— Туркистон аталмиш ягона тарихий замин ва унинг ҳудудида яшаётган миллат, элатларни сунъий равишда бўлиб ташлаш, бундан фойдаланиб, ўз сиёсатини ўтказиш; улар устидан аввалгидек ҳукмронликни сақлаб қолиш асоратларининг ҳали-бери йўқолмаганлиги алоҳида таъкидланган.

Дарҳақиқат, шу боис ҳам, Марказий Осиёда ижтимоий-сиёсий ва миллий хавфсизлик кафолатларининг зарур шарт-шароитларини аниқлаш, уларни вужудга келтириш ҳамда ишончли амалга оширилишларини таъминлаш бағоят муҳим, тақдириломон аҳамиятга молик ишдир.

Яқин қўшниларимиз — Марказий Осиё давлатлари билан кенг миқёслардаги ҳамкорлик, бу борада юзага келиши мумкин бўлган ҳар қандай хавф-хатарнинг олдини олиш бўйича илдам, тезкор, самарали чоралар кўриш, халқларимизнинг миллий уйғонишларига эришиш, бунда ижтимоий тараққиётнинг, авваламбор, минтақада тарихий таркиб топган маданий, маънавий, ахлоқий илдизларга таяниш — мустақиллигимиз, умумий хавфсизлигимизнинг, шубҳасиз, жиддий гаровидир.

Демак-ки, кўриниб турганидек, «Туркистон — умумий уйимиз» ғояси Олий Мажлис биринчи сессиясида баён этилган миллий хавфсизлик дастурининг ижодий ривожлантирилиши, унга амалий воқелик тусини бериш бобидаги муҳим сиёсий қадамдир. Мамлакатимиз файласуфлари, ҳуқуқшунослари, барча ижодкор зиёлилар, жамиятшунос, сиёсатшунос олимлар қаторида, ушбу қадамнинг хайрли, самарали бўлишига муносиб ҳисса қўшишга даъват этилганлар. Зеро, муштарак Туркистон туйғуси, биринчи галда, кўҳна Шарқ халқлари ахлоқий-меъёрлари, маънавий қадриятлари, ижтимоий-фалсафий мероси, ҳаёт тарзи илдизларига бориб тақалади.

Халқимизда «Ҳовли олма, қўшни ол», деган нақл бор. Албатта, алоҳида кимсалар, оилалардан фарқли ўлароқ, мамлакатлар, давлатлар, бамисоли фарзандлар ота-оналарини каби, ўз қўшниларини танламайдилар. Бу ҳол «фалакнинг гардиши» ила юз беради. «Худо берган» қўшни билан тинч ҳаёт кечириш, ўзаро дўстлик ва ҳамкорликка эришиш унинг барча зарур чора-тадбирларини мунтазам кўриб боришни талаб этади. «Қўшнинг тинч — сен тинч», дейилади бошқа бир мақолда. Модомики, шундай экан, халқларнинг ўзаро келишиб, муросаю-мадорада яшашларининг, фаолият кўрсатишларининг аҳамияти беқиёс эканлигини кўрмай сира иложимиз йўқ. Қадимги дунё донишмандларидан бирининг: «Келишиб ишлаганда аҳамиятсиз ишларда ҳам ўсиш бўлади, келишмовчиликда буюк ишлар ҳам «ўлади», деган ҳикматли фикри мазкур муносабатда ҳам ўта аҳамиятлидир.

Жамоавийликка мойиллик, унга интилиш, ҳамиша, шарқоналикнинг анъанавий удуми, муҳим ижтимоий қадрияти ҳисобланган. Ахир, «Битта майизни қирқ киши бўлиб еган экан», деган мақол ҳам бежиз айтилмаган бўлса керак-да?! Президентимиз таъкидлаганларидек, Марказий Осиё халқлари ҳеч нарсани талашмайдилар, уларнинг мақсадлари бир, тақдирлари муштарак.

Марказий Осиё давлатлари мустақилликларини мустаҳкамлаш эҳтиёжлари ҳаёт тарзимизнинг худди мана шу қадриятларини қайта тиклашни, бой, бетакрор маънавиятимизнинг ижтимоий-фалсафий сарчашмаларига мурожаат этишни, унинг яқин ўтмишдаги ҳамда ҳозирги ҳолатини таҳлил қилишни, ис-

(Давоми 2-бетда).

Бу ҳақда Олий Мажлис иккинчи сессиясида гапирилган эди

«ТУРКИСТОН —УМУМИЙ УЙИМИЗ»

Маълумки, Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов республика Олий Мажлисининг иккинчи сессиясида сўзлаган нутқида Марказий Осиё минтақасида жойлашган мамлакатлар жамоатчилиги, хусусан, ижодкор зиёлиларни ягона Туркистон ғоясини тадқиқ этиш, халқларимизда ушбу муқаддас туйғуни тиклашга муносиб ҳисса қўшишга даъват этган эди. Юртбошимиз шу муносабат билан минтақамиз халқлари вакилларидан иборат «Туркистон — умумий уйимиз» жамоатчилик ҳаракатини ташкил этиш таклифи билан чиқди.

Бу бежиз эмас. Турон азалдан шу ерда яшаб келаётган барча элатлар, халқларнинг ягона макони, муштарак уйи бўлган. Ўзбеклар, қозоқлар, қирғизлар, тожиклар, туркманларнинг ота-боболари биргалашиб каналлар қазиб, чўлу биёбонларни ўзлаштирганлар, боғу роғлар, шаҳару қишлоқлар бунёд этганлар, ташқи душманлар билан биргалашиб курашганлар, шоирлари халқлар дўстлиги ва қардошлигини куйлаганлар.Ҳа, муштарак Туркистон туйғуси теран, жумладан, чуқур фалсафий илдизларга, бой анъаналарга эга, ҳозирда эса ўта долзарб ижтимоий-сиёсий ғоядир. Ушбу масала кеча бўлиб ўтган «Мустақил Ўзбекистон: фалсафа ва ҳуқуқ фанларининг долзарб муаммолари» мавзуидаги иккинчи республика илмий-назарий конференцияси қатнашчилари диққат марказида бўлди. Улар Ўзбекистон ФА И. Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти директори, фалсафа фанлари доктори А. Жалоловнинг «Марказий Осиё халқлари ижтимоий-фалсафий фикри — «Туркистон — умумий уйимиз» ҳаракатининг маънавий негизи» мавзуидаги маърузасини тингладилар. Анжуман ишида фаол иштирок этган Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Нукус, Андижон, Гулистон, Жиззах, Қўқон, Фарғона, Урганч шаҳарларининг олимлари — файласуфлар, ҳуқуқшунослар, сиёсатшунослар ва социологларнинг маъруза ва нутқларида Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов томонидан республика Олий Мажлиси иккинчи сессиясида Марказий Осиё минтақасида ягона иқтисодий, маънавий ва сиёсий муҳитни вужудга келтириш ҳақида олға сурилган ғоя қўллаб-қувватланди ҳамда фалсафий, ҳуқуқий фанлар долзарб муаммоларнинг турли жиҳатлари ёритилди. Мазкур фанларни ривожлантириш, уларнинг Ўзбекистон—мустақиллигини мустаҳкамлашдаги, Марказий Осиё халқлари маънавий уйғунлигини таъминлашдаги аҳамиятини ошириша оид фикр-мулоҳазалар билдирилди, таклифлар киритилди.

С. ҚУРБОНОВ.

Ўзбекистон—Америка ҳамкорлиги: янги уфқлар

МУРУНТОВ – ХАЗИНАЛАР МАНБАИ

Ўзбекистон—Америка ҳамкорлигида янги уфқлар очган «Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонаси Ўзбекистон учун сув билан ҳаводек зарур. Чунки олтин қазиб олиш ва қайта ишлаш жиҳатидан жаҳонда машҳур бўлган «Ньюмонт майнинг корпорейшн» компанияси биргина Америкада эмас, бутун дунёда нуфузи катта. Бу компания ҳозирги кунда жаҳоннинг 150 га яқин мамлакатлари олтин конларида Мурунтовдаги каби амалий ҳамкорликда иш олиб бораяпти. Компания олтин конларини аниқлаш, забт этишда ўзига хос тажрибага эга. Энг муҳими, замонавий асбоб-ускуна ва технологияга эга. Мурунтов учун эса худди шундай жаҳон андозаларига мос мукаммал ва тўла технология зарур эди. Компания қатъий шартнома асосида иш олиб боради. Соф фойданинг ярмидан кўпроғи Ўзбекистонда қолади, Ньюмонт голднинг Қизилқум ва Мурунтов учун яна бир фойдали томони у ўта сифатли ва шовқинсиз иш бажаради. Барча асбоб-ускуна, машина-механизмлар ҳаракатланиш ва бир ердан иккинчи ерга автоматик усулда кўчиш хусусиятига эга. Умуман олганда, икки ой ичида корхонани бошқа жойга бемалол кўчириш мумкин. Шунинг учун ҳам Мурунтов учун атайин шу корхона танланди. Ҳаммасидан ҳам муҳими Ньюмонтнинг табиат, атроф-муҳитга зарар етказмаслигидир. 9 та замонавий ҳаво тозалагичлар ва чанг ушлагичлар ишлаб турибди. Майдаланган тошларни ювиш ҳавзалари махсус полиэтилен плёнка ва резиналар билан шиббаланган. Тегирмон тугул, лентали транспортерларгача усти ёпиқ қилиб ўралган.

Қўшма корхонанинг иш қуввати ва жамоаси масаласига келсак, бу ерда бор-йўғи 325 киши меҳнат қилади. Бутун жамоанинг 90 фоизидан ортиғи ўзимизнинг маҳаллий кадрлар. 26 нафари америкалик малакали мутахассислар ва муҳандислардир. Корхонанинг йиллик иш қуввати — 14-15 миллион тонна тоғ жинсларини қайта ишлай олади. Корхонанинг дастлабки иш ҳажми шуни кўрсатяптики, қилинган ҳамма сарф-харажатлар икки йил ичида тўла қопланади.

...25 май куни Мурунтов олтин кони ҳавзаси байрам тусини олди. Ўзбекистон ва АҚШ давлат байроқлари Қизилқум узра ҳилпираб турибди. Қўшма корхона очилиши маросимида қатнашиш учун бу асрий ҳудудга жаҳоннинг 40 дан ортиқ мамлакатларидан нуфузли меҳмонлар келишган. Хориждаги машҳур компания ва фирмалар президентлари, дунёнинг кўплаб оммавий ахборот воситалари ходимлари қўшма корхона очилиши тантаналарида иштирок этишди. Корхона ишга туширилишига бағишланган митингни Навоий вилояти ҳокими Ҳ. Ғаффоров қисқача кириш сўзи билан очди. Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков йиғилганларни бу муҳим воқеа билан қизғин табриклаб, Президентимиз Ислом Каримовнинг «Зарафшон—Ньюмонт» қўшма корхонаси жамоасига йўллаган табрик мактубини ўқиб эшиттирди. Шундан сўнг қўшма корхона ҳомийси — машҳур «Ньюмонт майнинг корпорейшн» компанияси президенти ва директорлар кенгаши раиси Рональд Си Кембри сўз олиб, келажакка хизмат қилажак Ўзбекистон—Америка ҳамкорлиги ришталарини маҳкам боғловчи мазкур корхонанинг жаҳонда тутган ўрни хусусида фикр юритди. Митингда сўзга чиққан АҚШ ҳукумати вакили Ян Калицкий қўшма корхона жамоасини АҚШ ҳукумати номидан қутлади. Шунингдек, йиғинда Европа тараққиёт ва тикланиш банкининг вице-президенти Рональд Фриман, Навоий кон-металлургия комбинати бош директори, Олий Мажлис депутати Н. Кучерский ва бошқалар қўшма корхонанинг жаҳон ҳамжамиятидаги ўрни ва ҳар икки мамлакат ҳамкорлиги учун мустаҳкам пойдевор бўлиб қолажагини уқтиришди.

Тантанали маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари Ў. Султонов, Ю. Пайгин, Қ. Ҳаққулов, Р. Юнусов, Ўзбекистоннинг АҚШдаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Ф. Тешабоев ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

Митингда АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Генри Лии Кларк ҳозир бўлди.

Музаффар ШАРОПОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

МУШТАРАК ТУРКИСТОН: ФАЛСАФИЙ ҚИРРАЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

...тикболли келажагини таъминлашнинг таъсирчан чораларини зудлик билан кўриш биз учун ҳаёт-мамот ишига айлантирмоқда. Зеро, эртанги кунимиз маънавиятимизнинг даражасига, у эса, ўз навбатида, унинг уриб турган юраги бўлмиш фалсафа илмининг қамрови ва етуклигига боғлиқдир. Агар, маънавият моддий ҳаётни юксакликка кўтариш дастаги вазифасини бажарса, фалсафа бутун маънавият учун худди шундай дастак вазифасини бажаришга даъват этилган. Чунки, оламнинг сир-асрорини очиш, табиий, тарихий, маънавий жараёнлар тубида ётган моҳиятлар, қонуниятлар дунёсини кашф этиш, сабабларнинг сабабларини, ибтидолар ибтидосини англаш инсоннинг беқиёс умумлашган, аммо, мазмунан энг бой тушунчалар билан иш кўрувчи фалсафа илмигагина берилган.

Ҳар бир халқ, жамият, давр ҳамиша ўз қиёфасига монанд фалсафий қарашлар тизимини яратган. Марказий Осиё ижтимоий-фалсафий фикри, халқларимиз яқдиллигининг тимсоли сифатида, асрлар, минг йиллар давомида муштараклик нашидасини сурган, шу туфайли ҳам, у умумжаҳон тафаккури хазинасига бебаҳо улуш қўшган.

Қадимий Туронзамин халқлари: Хоразмий, Фарғоний, Форобий, Беруний, Ибн Сино, Ғаззолий,; Абул-Вафо Бузжоний, Умар Ҳайём, Насриддин Тусий, Қозизода Румий, Улуғбек, Коший, Али Қушчи, Муҳаммад Ҳайдар Дуғлот, Қодирғали Жалоирий,; Мансур Ҳаллож, Исмоил Бухорий, Ат-Термизий, Аҳмад Яссавий, Абдухолиқ Ғиждувоний, Баҳовуддин Нақшбанд; Юсуф Хос Ҳожиб, Маҳмуд Қошғарий, Аҳмад Югнакий, Маҳмуд Чағминий, Журжоний, Рудакий, Фирдавсий, Жалолиддин Румий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Заҳириддин Бобир, Мирзо Бедил, Бобораҳим Машраб, Махтумқули, Чўқон Валихонов, Абай Қўнонбоев, Аҳмад Дониш, Бердах, Тоқтоғул Сотилғонов, Фурқат, Муқимий, Беҳбудий, Ҳамза, Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат ва бошқа умумий маънавий аждодларининг табаррук номлари билан халқи равишда бирдай фахрланадилар.

Аммо, инсоният маънавияти хазинасига ўзининг бебаҳо дурдоналари билан бетакрор ҳисса қўшган халқларимизнинг тақдир ҳамиша ҳам эркаламади. Минг афсус ва надоматлар бўлсинким, буюк алломаларимизнинг бебаҳо кашфиётлари, мерослари узоқ давр мобайнида уларнинг ўз ватанларида унутилишга маҳкум этилди. «Айрилганни айиқ, бўлинганни бўри ер», деган мақолда, дарҳақиқат, катта маъно бор. Ўзаро тарқоқлик, бош-бошдоқлик ва хурофий нодонлик минтақамизнинг илдизлари муштарак халқларини маълум бир даврда ўз маънавий меросларидан маҳрум бўлиб қолишларига, шу боис ҳам, аввал мустамлакачилик, сўнг эса мустабидчиликнинг темир исканжасига тушиб қолишларига сабабчи бўлди. Чўқон Чингизович Валихонов бу ҳақда, бундан 130 йил олдин, чуқур изтироб билан қуйидагиларни битган эди: «Қадимги Шарқнинг энг маърифатли ва бой мамлакати ҳисобланмиш Мовароуннаҳрда, Тошкент, Фарғона, Бухоро, Хева ва бошқа жойлардаги кутубхоналар, Самарқанд расадхонаси диндан бошқа барча билимларни лаънатлаган Бухоро диний таъқибчилигининг шафқатсиз вайронгар қўли остида ҳалок бўлдилар. Урта Осиёлик мулкдорлар энди ўз аждодлари каби шеър ва эсдаликлар битмаётирлар, фалакиёт жадвалларини тузмаётирлар. Аммо, улар ҳар куни тантанавор суратда масчитга борадилар, муллалар билан мулойим суҳбатлар қурадилар, уйга қайтиб келгандан сўнг эса баччабозликни эрмак ёки супага чиқиб, иккита ўргатилган жангари кўкнорнинг сузишишини томоша қиладилар».

Марказий Осиёнинг Россия томонидан босиб олиниши, унинг фақат мустамлакачилик манфаатларидан келиб чиқиб идора оширилганлиги қарамай, минтақада маданий-маърифий ҳаётнинг айрим соҳаларини, жумладан, замонавий илм-фаннинг муайян тармоқларини вужудга келиши ва уларнинг кейинги ривожига туртки берувчи омил ҳам бўлди. Шўролар даврида Марказий Осиёнинг, собиқ Иттифоқ таркибидаги, Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон давлатларининг барпо этилиши диёримизда халқ таълими, олий ҳамда ўрта махсус ўқув юртлари тизимини, йирик илмий муассасаларини ташкил топиши, кенг халқ оммасини ёппасига саводхон бўлиши, малакали мутахассислар тайёрлаш ишини йўлга қўйиш, илмий ходимлар, таниқли олимларни етишиб чиқишига олиб келди.

Бироқ, мустабидчилик тузуми илм-фан билан кенг миқёсларда чиқиша олмас эди. Зеро, илмий чиқарувчилик, фуқаролар мулкдан, ҳокимиятни идора этишдан, маданиятдан, ўз тарихидан, маънавий меросидан, миллий урф-одатларидан, бир сўз билан айтганда, мустақилликдан бебаҳра қилинган, шу боис ҳам, маъмурий- буйруқбозлик сиёсий тизими ифодасининг тил-жағсиз, кўр-кўрона ижрочиларига айлантирилган жамиятда ақл-заковатга, тафаккурга, илм-фанга деярли ҳожат қолмайди. Бундай шароитда, илм-фан ўз ҳобиғига ўралашиб, пировард натижада, сиёсатбозликнинг дастёри, югурдагига бўлишга маҳкум қилинади.

Марказий Осиё мамлакатларини қамраб олган миллий истиқлол истиқболлари нафақат маънавиятимиз, фанимиз, жумладан, минтақа ижтимоий-фалсафий фикри ривожининг қудратли омили бўлишга, балки, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш эҳтиёжларининг ўзи ҳам уларнинг жиддий заминига таянишни тақозо этишга даъват этилгандир. Чунки, ушбу мамлакатларда қурилиши кўзланган инсоний жамиятни маънавиятнинг, ижтимоий-фалсафий фикрнинг негизига таянмай барпо этиб бўлмайди.

Бу ҳол, Туронзамин маънавияти, ижтимоий-фалсафий фикрининг кечаги, хусусан, уларнинг мустабид Шўролар тузуми шароитидаги аҳволига танқидий назар ташлашимизни тақозо этмоқда.

Негаки, айни мана шу даврда, жамиятнинг бошқа жабҳалари каби, минтақамиз халқлари муштараклигининг маънавий негизи — ижтимоий-фалсафий фикр ҳам кишанбанд қилинган эди.

Марказий Осиё халқлари ижтимоий-фалсафий фикри деганимизда, биз, унинг тарихи, ҳозирги ҳолати, вазифалари ҳамда келажакдаги истиқболлари муаммоларини тушунамиз.

Аввал таъкидлаб ўтганимиздек, ҳар бир давр ўзига монанд фалсафани яратади, унда ўзини худди кўзгудагидек акс эттиради. Мустабид Шўролар тузуми ҳам бундан мустасно бўлмади. Мустақилликка эришгунимизга қадар ўз фалсафий меросимизни хоҳиш-иродамизга, тараққиётимиз манфаатларига монанд равишда ўрганиш имкониятига эга эмасдик. Марказдаги, ўзи ҳам мустабидчилик исканжасига тушган, фалсафий тадқиқотчиликнинг «қуйруғи»га айланиб қолиши бизнинг аччиқ қисматимиз эди. Қизиқ бир мисол: Октябрь инқилобининг 50 йиллигига бағишланган «Энциклопедический словарь» (М., 1967 й.)нинг фанга бағишланган қисмида Ўзбекистон ФА фаолияти ҳақида сўз юритилиб, бу ерда фалсафа ва ҳуқуқ муаммолари устида ҳам иш олиб борилишлиги тўғрисида лом-лим дейилмайди... Ундаги Иттифоқ фанининг ривожланган соҳалари ҳақидаги бўлимнинг фалсафага оид қисмида бирон-бир ҳамюртимизнинг номини учрата олмаймиз... Албатта, бу ҳол бизнинг юқорида айтилган қисматимиз ҳақидагина гувоҳлик беради.

Бугунга келиб, ижтимоий-фалсафий меросимизни пухта, ҳар томонлама ўрганиш, кенг тарғиб қилиш, уни маънавий ҳаётимизнинг муҳим таркибий қисмига айлантириш, маънавий меросимиздан эндиликда, асосан, хорижий тадқиқотлар орқали хабардор бўлишимизга чек қўйиш биз учун ҳаётий зарурат, илмий шаън, ор-номус, юксак ватанпарварлик иши сифатида намоён бўлмоқда. Кейинги 70 йилдан мўлроқ давр мобайнида фалсафий меросимизни ўрганишда, муайян ижобий ишлар билан бир қаторда, кўпроқ, бир томонламаликка йўл қўйилди. Авваламбор, мутафаккирларимиз яратган асарлар, таълимотлар, мустабидчилик андозаларидан, унинг тор, ғаразли манфаатларидан келиб чиқиб, кесиб, қийиб, нимталаниб, нохолисона талқин қилинди, улардаги ижобий, умуминсоний мазмун тўла-тўкис пайқалмади, бутун бир йўналишлар ёппасига динийликда, бидъатчиликда, хурофотда, идеализмда айбланиб, шу боисдан, чуқур ўрганишга молик эмас, деб топилди. Аждодларимизнинг фалсафа ривожига қўшган ҳиссалари хусусида «керагидан ортиқча» гапириш тадқиқотчиларни миллатчиликда, ўтмишни мадҳ этишларда айблаш, ҳатто, уларни қатағон қилиш учун жиддий асос бўлиб хизмат қилди. Биз фалсафий меросимиздан қўпол, сохта «диалектик материализм» илдизларини ахтардик, маънавий ўтмишимизга унинг ақидалаштирилган, ғайриҳаётий қоидаларидан келиб чиқиб баҳо бердик. Натижада, бу борада амалга оширилган ишлар ҳаёт ҳақиқатига мутаносиб бўлмади. Эндиликда, ҳатто, ҳозиргача гўё-ки тўла-тўкис ўрганиб бўлинди, деб топилган таълимотлар, йўналишлар, сиймоларни янгитдан таҳлил ва тадқиқ қилиш зарурати туғилмоқда.

Марказий Осиё халқлари бой фалсафий меросини кенг миқёсларда ўрганиш мустабидчилик тузуми улар учун ажратган «кичик оға»лик ўрни доирасига сиғмас эди. Шу сабабдан бўлса керакки, Москвада 1957 йилдан бошлаб чоп этила бошланган 6 жилдли (7 та китобдан иборат), «История философии» нашрининг 1 жилдида (718 саҳифали) Марказий Осиё халқлари ижтимоий-фалсафий фикрининг сермаҳсул, қарийб 2 минг йиллик, тарихига атиги 9 саҳифа ажратилган холос. 1968 йилдан бошлаб чоп этила бошланган 5 жилдли(6 та китобдан иборат), «История философии народов СССР» нашрининг биринчи жилдида эса Озарбайжон ва Марказий Осиё халқлари фалсафий фикрининг милоддан аввалги IX асрдан бошланадиган кейинги 2 минг йиллик тарихига 15 саҳифа бағишланган... Минтақамиз халқлари фалсафий фикрини мазкур нашрларнинг бошқа даврларига оид жилдларида ёритилиши хусусида ҳам худди шундай фикрларни айтиш мумкин. «Краткий очерк истории философии» (М., 1975, 798 саҳифали) китобида минтақамиз фалсафий фикри қарийб тўрт асрлик (IX—XII) тарихига икки ярим саҳифа ажратилган бўлса, «Философский энциклопедический словарь» (М., 1983, 840 саҳифали) 88 б. т. даги фалсафа ва унинг ривожи босқичларига бағишланган мақолада унга 3 сатргина жой берилган. Ёки чех тилидан таржима қилинган «История философии» китобини (М., 1991 й., 592 саҳифали) олайлик. Унда Форобий ва Ибн Сино араб фалсафаси намояндалари сифатида (қаранг: бу ҳол XIX асрнинг биринчи ярмида эмас, балки 1991 йилда юз бермоқда?!) талқин қилинадилар, фалсафа тарихининг «четлаб ўтиб бўлмайдиган» (Гегель) мазкур босқичига бор-йўғи тўрт ярим бет, жумладан, Форобийнинг ҳаёти, ижодий фаолияти ҳамда фалсафий таълимотининг мазмунига 15 сатр бағишланган...

Бешта китобдан иборат тўрт жилдли «Анталогия мировой философии (М., 1969—1972 й.й.) нашрини Шўролар тузуми давридаги нуфузли фалсафий воқеалардан бири, десак хато қилмаган бўламиз. Бироқ, у ҳам замонанинг темир муҳрини ўзида акс эттирмай қололмаган. Унда ватандошларимиз — Форобий ва Ибн Сино асарларидан парчаларга (1 жилд, 2 қисм) ҳаммаси бўлиб 26 саҳифа ажратилган. Албатта, бу ерда (4 жилд) А. Қўнонбоев, Ч. Валихонов, Т. Сотилғонов, А. Дониш, Кемина, Зелили, Моллапепес, Бердах, Фурқат ва Муқимийларга ҳам жой берилган. Бироқ, биз бу ерда мустабидчилик даврига хос «тақсимчилик», «текисчилик» сиёсатини собиқ Иттифоқ халқлари ижтимоий-сиёсий, фалсафий меросига нисбатан қўлланишидан бошқа нарсани кўра олмаймиз.

Юқорида номлари келтирилган сиймолар, уларнинг ушбу жилдга киритилган асарларини муайян мафкуравий вазифани бажариш — собиқ Иттифоқ халқлари ўртасида расмий тараннум этилган «катта ва кичик оғачилик» муносабатларини «асослаш» мақсадларидан келиб чиқиб танланганлиги яққол кўзга ташланади. Маълумки, фалсафа ҳамиша ҳам фақат соф фалсафий адабиётдангина иборат эмас, балки, маълум пайтлар руҳи ва бошқа сабабларга кўра, у маънавий ҳаётнинг ўзга соҳалари — бадиий адабиёт, илоҳиёт, илм-фан, мусиқа, ҳатто, меъморчиликда кўпроқ мужассамлашган бўлиши мумкин. Зеро, фалсафа мавҳум, ҳаётдан йироқ тушунчалар билан найрангбозлик қилиш «санъати» бўлмай, балки, муайян тафаккур усули, олам, одамлар турмуши муаммоларини уларнинг туб моҳиятига мос равишда англаш воситаси, фалсафага бўлган эҳтиёж эса — жамиятнинг инсонийлик томон доимий интилишининг ёрқин ифодасидир. Демак-ки, агар масала шу тарзда қўйилар экан, нега юқорида номи келтирилган нуфузли нашрда Хоразмий, Беруний, Навоий, Машраб ва бошқа кўплаб машҳур аждодларимизга жой топилмади?! Бировларнинг унга «қулоғидан тортиб» киритилганлигининг, бошқаларнинг эса «оёғидан тортиб» ундан чиқариб юборилганликларининг боислари хусусида «дўппини олиб қўйиб» фикр-мулоҳаза юритиш пайти келмадимикин?

Қисқа қилиб айтганда, мустабидчилик даврининг маҳсули бўлмиш нашрларда фалсафа тарихи, ўз моҳият эътибори билан, Ғарбий Европа ёки собиқ Иттифоқнинг ғарбий минтақалари фалсафаси тарихи сифатида талқин этилди. Гарчанд, жаҳон фалсафий фикри машҳур намояндаларининг (масалан, Гегелнинг) тегишли даврларга оид асарларида собиқ Иттифоқ ҳудудидаги, Марказий Осиёдан ташқари, бирон-бир халқнинг ижтимоий-фалсафий фикри жиддий диққат-эътиборга лойиқ, деб топилмаганди... Ахир, Туронзамин фарзанди — бутун дунёда, кўпроқ, буюк табиб сифатида машҳур бўлган Ибн Синонинг биргина «Аш-Шифо» номли фалсафий асарининг ўзи 22 жилддан иборат эди-да!

Аслида, халқимизнинг фалсафий мероси бошқача тақдирга лойиқ эди. Шарқ, жумладан, Марказий Осиё халқлари фалсафий фикрини Ғарбникидан пастга уриш, уни камситиш ҳоллари бўлган экан, демакки, бунинг асл сабабини, янги даврдан бошлаб, Ғарбнинг Шарқ устидан ҳукмронлик қилиши, унинг бунга томон доимий интилиши бўйича саъй ҳаракатлари доирасидан ахтармоқ зарур. Мабодо, маънавиятимизни бундан буён ҳам, кейинги юз йилликлар давридагидек, аянчли аҳволга тушиб қолишини истамасак, унда тарихдан тегишли аччиқ сабоқлар чиқариб, мустақилликни қўлдан бермасликка, бунинг учун нимаики талаб қилинса, шуларни уддалашга, жумладан, мазкур тақдириломон олийжаноб мақсад йўлида халқларимиз, давлатларимиз фаолиятларининг мушатараклигини таъминлашга қодир бўлмоғимиз зарур.

Боз устига, бизнинг шонли тарихимиз руҳига монанд, чуқур ўрганишга, кенг тарғиб қилишга, юксак таҳсинга арзигулик фалсафий меросимиз бор. Буни, муайян даражада европапарастлик дардига мубтало бўлган бўлсалар-да, бироқ, илмий холисликни бутунлай тарк этмаган айрим Ғарб мутафаккирлари ҳам аллақачон эътироф этганлар.

Масалан, яна ўша машҳур олмон файласуфи Гегелнинг таъкидлашича, бамисоли Қуёш Шарқдан чиқадигани каби, фалсафа ҳам, даставвал, шу заминда пайдо бўлган. У ватандошларимизнинг илк ўрта асрлар давридаги фаолиятини фалсафани ижодий ривожлантиришда, Ғарбни қадимги юнон, хусусан, Арасту фалсафаси билан таништиришда кўради, фалсафа тарихида мазкур даврни четлаб ўтиш асло мумкин эмаслигини уқтиради. Гегель ўзининг Шарқ, хусусан, йирик намояндалари ватандошларимиз бўлмиш ҳамда унинг томонидан арабий, деб аталмиш фалсафага нисбатан зиддиятли нуқтаи назарига қарамай, нима бўлганда ҳам, мазкур фалсафа Ғарбнинг кейинги давр фалсафаси ривожи учун энг яқин манбаъ, ўз даври учун, у, умумжаҳон фалсафий фикри беқиёс гуллаб яшнаганлигининг ёрқин тимсоли бўлганлигини, унинг тараққиёт йўли эса қадимги юнон фалсафаси тараққиёти йўлига ҳамоҳанг равишда юз берганлигини таъкидлайди, Форобий, Ибн Сино, Ғаззолий, Фирдавсий, Румий, Низомий, Саъдий, Ҳафиз Шерозий ва бошқалар тўғрисида ҳайрат ила сўз юритади.

Марказий Осиёда ҳар томонлама муштараклик, жумладан, ягона маънавий муҳитни ташкил этиш ҳақидаги ғояни қўллаб-қувватлаб, уни рўёбга чиқариш, фуқароларимизни, айниқса, ёш авлодни бой маданий меросимиз дурдоналаридан баҳраманд қилиш, Туронзамин мамлакатларини, улар қаторида Ўзбекистонимизни, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин олишини таъминлаш йўлидаги саъй-ҳаракатларга самарали ҳисса қўшиш мақсадларидан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси И. Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти илмий жамоаси минтақа халқлари ижтимоий-фалсафий, табиий-фалсафий, диний-фалсафий (илоҳий), ҳуқуқий-сиёсий фикрлари тарихини ўрганиш, тадқиқ қилиш ҳамда тарғиб этиш бўйича қуйидагиларни амалга оширишни ўзининг, республикамиз файласуф ва ҳуқуқшунослари кенг жамоатчилигининг ёрдамига таяниб, бажариши зарур бўлган, биринчи галдаги вазифаси, деб билади:

1. Мутафаккирлар асарлари тазкираларини (анталогиясини) чоп этиш.

2. Мутафаккирлар асарларини, диний, сиёсий-ҳуқуқий, ҳужжатий манбаларни нашр этиш.

3. Ижтимоий-фалсафий, диний, сиёсий-ҳуқуқий фикрларни, ҳужжатий манбаларни кенг миқёсларда тадқиқ қилиш ҳамда буларга оид монографиялар, тўпламларни чоп қилиш.

4. Биринчи манбалар, мутафаккирларнинг ҳаёти ҳамда ижодий фаолиятларига бағишланган илмий-оммабоп рисолаларни босмадан чиқариш. Чоп этилиши мўлжалланаётган нашрларнинг умумий ҳажми, ҳозирнинг ўзида, бир неча минг б. т. дан зиёдни ташкил этмоқда.

Ўйлаймиз-ки, ушбу тадбирлар Марказий Осиё халқлари ижтимоий-фалсафий, табиий-фалсафий, диний-фалсафий (илоҳий), сиёсий-ҳуқуқий фикрлари мукаммал тарихи яратилишига пишиқ-пухта тагзамин бўлур эди.

Албатта, юқоридаги ишларни амалга оширишда Марказий Осиё давлатларининг тегишли илмий муассасалари билан илмий ҳамкорликни йўлга қўйиш, жумладан, нашр этилиши кўзда тутилган манбаларни, илмий-тадқиқотлар натижаларини, айни пайтда, қозоқ, қирғиз, тожик, туркман ҳамда бошқа тилларда ҳам чоп этилиши йўлида барча зарур илмий-ташкилий хатти-ҳаракатларни амалга ошириш талаб этилади. Мазкур мақсадлар йўлида минтақа мамлакатлари файласуф, ҳуқуқшунос олимларининг учрашувлари, анжуманларини мунтазам равишда ўтказиб туришни айни муддао, деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистоннинг ва, умуман, 60 млн.дан зиёд умумий аҳоли истиқомат қиладиган Марказий Осиё минтақаси мамлакатларининг нурли истиқболлари манфаатлари, буюк аждодларимиз ва келажак авлодлар олдидаги масъулиятли бурчимизни англаш — мазкур йўналишдаги фаолиятимиз, ишга солажак куч-ғайратимиз, шижоатимизнинг илҳомбахш манбаидир.

Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ,
ЎзР ФА И. Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти директори.

„Биз ким, мулки Турон"...

МУВОФИҚЛАШТИРУВЧИ БЮРО

Тожикистон Республикаси ҳукумати қошида Европа Иттифоқи комиссияси билан ўзаро ҳамкорлик қилувчи мувофиқлаштирувчи бюро ва иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти (ЭКО)га аъзо мамлакатлар билан биргаликда иш олиб борувчи техник ва иқтисодий масалалар бюроси тузилди. Бу бюролар Тожикистоннинг Европа мамлакатлари ва ЭКОга аъзо бўлган давлатлар билан ҳамкорликдаги фаолиятнинг самарали бўлиши йўлида хизмат қилади.

ФОНДНИНГ ЯНГИ ИНВЕСТИЦИЯЛАРИ

Марказий Осиё - Америка тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш фонди Қозоғистоннинг «Караван» акционерлик жамияти билан биргаликда хусусий қўшма корхона - «Франклин» акционерлик жамиятини тузишни маълум қилди. Ушбу фонд икки ой муқаддам ўзбекистонлик тадбиркорларнинг резина буюмларини ишлаб чиқариш бўйича биринчи лойиҳасини маъқуллаган эди. «Франклин» қўшма корхонаси «Караван» ва бошқа компанияларга Алмати минтақасида газеталарни нашр этиш соҳасида хизматлар кўрсатади. Қўшма корхонага «Караван» ўзининг каттагина активлари ва полиграфия ускуналарини, фонд эса 3 миллион АҚШ доллари ажратди. Ушбу маблағдан қўшимча нашриёт - матбаа буюмларини олиш ва зарур полиграфия ускуналарини харид қилишда айланма сармоялар учун фойдаланади.

Маълумки, Марказий Осиё - Америка тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш фонди АҚШ ҳукумати томонидан молиявий таъминланаётган орган бўлиб, унинг инвестиция фонди 150 миллион долларни ташкил этади. Фонднинг мақсади ҳиссабай иштирок этиш ва заём сармояси шаклидаги инвестиция йўли билан хусусий тадбиркорликни қўллаб қувватлашдан иборат. Ҳозир у Алмати, Тошкент ва Бишкекда ўз офисларига эга. Душанбе ва Ашгабатда ҳам офислар очилиши кўзда тутиляпти.

ЖИНОЯТЧИЛАР ҚЎЛГА ТУШДИ

Эронга қарашли «Экспорт-импорт Жабери — 38» фирмаси ҳамда масъулияти чекланган «Базиар» бирлашмаси вакиллари ёлғондакам ҳужжатлар билан Туркманистондан ноқонуний равишда минг тоннадан зиёд пахтани олиб чиқиб кетишаётганда қўлга тушишди. Бу факт юзасидан жиноий иш қўзғатилди.

Бундай жиноий қаттиқ ҳаракатлар биринчи марта бўлиши эмас. Иқтисодий жиноятлар кўп бор такрорланган. Туркманистон Миллий хавфсизлик қўмитаси органлари томонидан бир ярим миллион манатлик пахта толаси ноқонуний равишда олиб чиқиб кетилаётганда жиноятчилар ушланди. Бундай жиноятчилардан 25 минг АҚШ доллари олиб қўйилди.

М. БЕҲБУДИЙ ЮБИЛЕЙИ

Тожикистон ҳукумати ўзбек ва тожик халқларининг маърифатпарвар адиби Маҳмудхўжа Беҳбудий таваллудининг 120 йиллик юбилейини ўтказиш юзасидан қарор қабул қилди. Адиб юблейини шу йил октябрь ойида ўтказиш режалаштирилмоқда.

Юбилей муносабати билан республика маданият муассасаларидан ҳамда Душанбе шаҳридаги кўчалардан бирига Маҳмудхўжа Беҳбудий номи берилади. Республика ҳукумати шу йил ноябрь ойида таниқли жамоат арбоби ва олим Н. Маъсумий таваллудининг 80 йиллик юбилейини ўтказиш юзасидан ҳам махсус қарор қабул қилди.

(Марказий Осиё ахборот агентликлари ва газеталаридан олинди).

Партия ва ҳаёт

ТАШКИЛИЙ МАСАЛА КЎРИЛДИ

Ўзбекистон ХДП Фарғона туман кенгашининг навбатдан ташқари пленуми бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала кўрилди. Турдиали Йўлдошев бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан ХДП туман кенгашининг биринчи котиби ҳамда ижроия бюро ва кенгаш аъзолигидан озод қилинди. Илгари Фарғона туман ҳокимлиги ташкилий ишлар бўлими мудири бўлиб ишлаган Маҳаммаджон Абдуллаев туман партия кенгашининг ижроия бюро аъзоси ва биринчи котиби этиб сайланди.

Пленумда Ўзбекистон ХДП Фарғона вилоят кенгашининг биринчи котиби А. Мирсалимов сўзга чиқди.

«Ўзбекистон овози» мухбири.

Республика травматология ва ортопедия илмий тадқиқот институти... Гоҳо кимдир бу ҳақда сўз очса, хавотир ила «тинчлик, омонликми?» деб сўраб ҳам қўямиз. Чунки инсон танасининг энг зарур ва нозик нуқталари билан боғлиқ бўлган мураккаб даволаш жараёнлари худди шу ерда олиб борилади.

— Ана, ўз кўзингиз билан кўринг, кейин айтасиз, бу соҳанинг ҳали очилмаган сирлари нечоғлик кўплигини, — дейди институтнинг йирик бўғимлар ва умуртқа поғонаси касалликлари бўлими илмий раҳбари Мирҳаким Азимов. — Бўлимимизда қўл ва оёқларнинг йирик ҳамда майда бўғимларининг турли хил касалликлари даволанади. Уларнинг турларини санасам, юзга яқин. Шунингдек, ортопедия фанининг энди очилаётган замонавий усулларини ҳам бевосита ўзимизда қўллаяпмиз. Бўлимимизда етти нафар малакали дўхтирнинг олтитаси фан номзоди. 25 га яқин ўрта ва кичик ҳамширалар юртдошларимиз хизматида.

СУРАТЛАРДА: 1. Шу бўлим илмий раҳбари М. Азизов (ўнгда) тиббиёт фанлари номзоди М. Шокиров ва Н. Ступиналар сунъий бўкса бўғим қўйилган беморнинг рентген суратини кўздан кечиришяпти. 2. Катта илмий ходимлар Ш. Шотурсунов (ўнгда) ва Т. Искандаров ҳамда бўлим ходими М. Ирисметовлар умуртқаларга қўйиладиган ноёб пластинкаларнинг ишлаш жараёнини кузатишяпти

Суратларни Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган.

«СИНИШ» ХАВФИДА ҚОЛСА...

Бизнес пресс танловига

Рўзғорни бутлашга не етсин. Хонадон аҳллари тўқ, устлари бут бўлса, уларнинг турмушига файз киради. Шунинг учун ҳам юртимизда тадбиркорликка кенг йўл очилди. Ишбилармонларга эркинлик берилди. Президентимиз ва ҳукуматимиз уларга катта ғамхўрлик кўрсатяпти. Шу ниятда республика кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришга кўмаклашувчи жамғарма — «Бизнес-фонд» ташкил этилди. У қилаётган ишлар нималардан иборат? Ишбилармонлар ундан қай тарзда фойдалана билишлари мумкин?

Ана шу саволларга жавоб топиш учун жамғарма Бош директори Дилшод КАМОЛОВ билан суҳбатлашдик.

—«Бизнес-фонд» фақат оёққа турган ўрта ва кичик тадбиркоргагина ёрдам берадими ёки «синиш» хавфидаги тадбиркорларни асраб қолиш пайидаям бўладими?

— Жамғармамиз нодавлат секторида ишлаётган, биринчи навбатда хусусий тадбиркорларга турли ёрдам бериб келмоқда. Жумладан, «синиш» хавфидаги тадбиркорларга ҳам қуйидаги йўналишларда ёрдам кўрсатади: ҳуқуқий ва иқтисодий маслаҳат бериш;

бизнес-режа тайёрлашда кўмаклашиш;

ишлаб чиқарган маҳсулотларни ярмаркаларга чиқариб сотишга имконият яратиш;

керакли хом-ашё, товарлар олишга кўмаклашиш;

маркетинг хизматини кўрсатиш ва бошқалар.

— Сизлар кредитга пул бераётганда, албатта, гаровга арзийдиган мулк бўлиши шартми?

— Жамғармамиз шу йил март ойидан бошлаб тадбиркорларга молиявий ёрдам, яъни имтиёзли кредит (қарз) беришни ҳам бошлади. Кредитлар Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси томонидан тасдиқланган низомга мувофиқ берилмоқда. Албатта, кредит берилаётганда, корхона олинадиган қарзни фоизлари билан вақтида қайтариши асосий шартлардан бири ҳисобланади. Фавқулодда вазият вужудга келиб, корхона кредитни қайтара олмай қолганда уни қоплаш кафолатлари бўлиши зарур. Юқоридаги низомга биноан олинадиган қарзга кафолат сифатида тадбиркор қуйидаги кафолат ҳужжатидан бирини топшириши мумкин.

Суғурта компаниясининг кафолати. Банк кафолати. Нотариус томонидан тасдиқланган ва тегишли тартибда адлия идорасида рўйхатга олинган мулкини гаровга қўйиш шартномаси.

— Маблағ берадиган кўпгина ташкилотлар мижоздан ҳар хил қоғоз сўраб силласини қуритади ва оқибатда бездиради. Сизларда бу борадаги аҳвол қандай?

— Биз атиги тўртта ҳужжат талаб қиламиз. Булар:

1) олинадиган кредитни нимага, қандай ишлатилиши ва даромад олиши ҳақида ҳисоб-китоблар (ТЭО);

2) банкдан қарзи бор-йўқлиги ҳақида маълумотнома;

3) солиқ инспекциясига топширилган ҳисоботидан нусха;

4) кафолат ҳужжати. Кўриниб турибдики, биз мижозни қоғозбозликка мажбур этмаймиз.

— Кредит олиб, уни тўлашдан бош тортган, ўз вақтида тўламаган тадбиркор бўлдими?

— Ўтган йили имкониятларимиз чегараланган бўлиб ўн нафар тадбиркорга кредит берганмиз. Шулардан бири вақтида қарзини қайтармади ва биз уни қайтариш борасида иш олиб боряпмиз. Қолган саккиз нафари вақтида қайтариб берган, яна бир корхонанинг ҳали муддати бор.

— Жамғармаларингиз ёрдамида бойиб, кенгайиб кетган бирон-бир кичик ва ўрта тадбиркор бордир?

— Бўлмасам-чи. Бундай тадбиркорлар жуда кўп. Уларнинг бир қисми биздан олинган кредит ёрдамида ишини ривожлантиришга муваффақ бўлган бўлса, бошқалари турли танловларда ғолиб чиқиб ҳам молиявий ёрдамга, ҳам маънавий обрўга эришиб, фаолияти кенгайиб бормоқда. Мисоллар келтираман. Наманган вилоятида М. Бозоров номли фермер хўжалиги, Тошкент шаҳридан «Ортомед» кичик корхонаси (1994 йил «Ташаббус» танловида ғолиб чиққан ва бир миллион доллар инвестицияларни жалб этишга муваффақ бўлган); Самарқанд вилоятидан «Сайёр» хусусий фирмаси, Қашқадарё вилоятидан «Туркистон» ҳиссадорлик жамияти ва бошқалар ҳозир жуда бақувват.

—«Бизнес-фонд» ҳам ишлаб чиқаришга оид тадбиркорлик билан шуғулланадими?

— Бугунги кунда бутун фаолиятимиз ишлаб чиқариш билан шуғулланаётган тадбиркорларни қўллаб-қувватлашга қаратилган. Жамғарманинг ўзи ҳали бевосита ишлаб чиқаришга оид тадбиркорлик билан шуғулланмаяпти. Лекин бу йўналишда тайёргарлик ишларини олиб боряпмиз. Жумладан, айрим лойиҳаларни амалга оширишда шерикчилик асосида қатнашиш, қўшма корхона тузиш каби ишларга замин яратиш борасида ишлаяпмиз.

— Дилшод Турсунович! «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармоннинг ижроси қандай бажарилаётганлиги ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Республикамиз тадбиркорлари учун бу муҳим масала. Афсуски, ҳамма жойда ҳам Фармоннинг ижроси кўнгилдагидай деб айтолмайман. Жойларда банк хизмати тизимида, солиқ солиш ва ишлаб чиқарувчи тадбиркорларга имтиёзлар бериш, тузилаётган хусусий корхоналарни уч кун давомида рўйхатга олишни таъминлаш, хом ашё билан таъминлашда, давлат корхоналари билан тенг шароит яратишда қатор камчиликлар бор. Президент ҳузуридаги Давлат инспекцияси тузган комиссиялар таркибида жамғармамиз ходимлари 1995 йил 5 январдаги Фармоннинг бажарилишига ёрдам бериш мақсадида Бухоро, Хоразм, Самарқанд, Сурхондарё, Тошкент, Қашқадарё вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасида хизмат сафарида бўлдилар. 15-16 май кунлари жамғармамиз республика товар хом-ашё биржаси билан биргаликда хусусий корхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар республика ярмаркаси очиқ биржаси савдосини ўтказди. Ярмаркада республикамизнинг барча вилоятлари ва Тошкент шаҳридан 96 та кичик корхона сотувчи сифатида 287 турдаги маҳсулот билан, 104 корхона вакиллари харидор сифатида қатнашиб, 40 миллион сўмдан ошиқ савдо қилишди. Қилинаётган ишларнинг барчаси Фармон бажарилишини яхшироқ таъминлашда ва натижада Ўзбекистонда хусусий тадбиркорликни янада тезроқ ривожлантиришда мадад бўлади, деб умид қиламан.

«Ўзбекистон овози» махсус мухбири Қурбон АЛИ суҳбатлашди.

Маҳалла — аҳиллик қўрғони

БИР ОИЛА ФАРЗАНДЛАРИ

Андижонда «Маҳалла» хайрия жамғармаси бўлимларининг ишини ташкил этиш бўйича республика кўргазмали кенгаши бўлиб ўтди

Не бахтки, мустақиллик шарофати ила тилимиз, дилимиз қаторида халқимиз томонидан асрлар мобайнида чин демократик тарзда бошқаришнинг азалий шакли бўлган маҳалладек миллий қадриятларимизнинг нодир дурдонаси қайта тикланмоқда. Бу борада Фарғона водийсидаги энг сўлим ва баҳаво Хонобод шаҳрида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Шаҳарнинг етти устуни — етти маҳаллада турли миллат вакиллари аҳил-иноқликда яшаб, ўз масканларини янада обод ва кўркам қилиш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Андижон сув омборининг шундоққина ёнида жойлашган бу шаҳар келажакда Ўзбекистоннинг Кисловодскийси бўлиб қолса ажаб эмас.

Еттала маҳалла ҳам тарихан шаклланган. Уларга халқ орасида катта обрў-эътиборга сазовор бўлган мўътабар оқсоқоллар, улар атрофига жипслашган маслаҳатчилар ва фаоллар етакчилик қилмоқда. Маҳалла фуқаролар йиғини ўзларига «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонунида белгилаб қўйилган юридик шахс ҳуқуқларидан фойдаланиб, ўз ҳудудларидаги қатор муаммоларни муваффақиятли ҳал қилмоқдалар.

Охунбобоев маҳалла хотин-қизлар шўъбасининг раиси, 70 ёшли онахон Давлатхон НИШОНОВА: — Бизда тўйлар фақат бир кунда ўтяпти. Никоҳ тўйининг барча тадбирлари шу бир кунда ўтади. Никоҳ гувоҳномаси ҳам топширилади, келин келгач, «юз очди» ҳам шу куни ўтади. Сарф-харажатни кескин қисқартиряпмиз. Куёв ўзига, келин ўзига бир сидрадан усти-бош қилади.

Ҳозирча белгиланган бу тартибни ҳеч ким бузгани йўқ. Асли маҳалла тартибини, тамойилини бузадиган одамнинг ўзи йўқ. Чунки, пули кўп бўлса ҳам ҳар қандай одам маҳаллага таъзим қилади. Бунинг боиси инсоннинг ўлиги ҳам, тириги ҳам, тўйи ҳам, маъракаси ҳам маҳалла билан-да!

Дарвоқе, бу ишларни амалга оширишда гузарлар ва маҳалла фуқаролар йиғини идоралари катта ташкилотчилик ишлар марказига айланган. Бу ишларни амалга оширишда ҳомий оталиқ ташкилотлар «Камалак», «Андижон кабел», «Андижон гидроэлектр станцияси» ва бошқа корхона ва ташкилотлар, уларнинг фидойи раҳбарларининг ҳиссаси катта. Айтгандай, фуқаролар йиғини идораларида маҳалланинг ўзига хос «паспорти», ҳаттоки мактабда ўқиётган болаларнинг баҳолари ҳақидаги маълумотларгача кўриш мумкин.

«Оила — мактаб — маҳалла» дастурининг қандай амалга оширилаётганини «Анҳор» маҳалласи, А. Авлоний номли 1-ўрта мактаб, «Нафосат», «Ҳилола» болалар боғчалари мисолида яққол кўриш мумкин. «Тарбия бизлар учун ё ҳаёт — ё мамот, ё нажот — ё ҳалокат, ё саодат — ё фалокат» масаласи бўлиб турган бир маҳалда бундай ҳамкорлик жуда муҳимдир.

Мактаб директори Зуҳриддин ШАРОФИДДИНОВ: — Маҳалламизда 16 миллат вакили яшайди. Лекин уларнинг ўзаро ҳурмати ва аҳиллигига ҳавас қилса арзийди. Илоҳим, бунга кўз тегмасин. Оталар қандай бўлса болалар ҳам шундай деганларидек, улар ҳам аҳил. Ҳамкорлик дастурига кўра баобрў отахонлар Д. Тожибоев, М. Собиров, В. Саенко ва бошқалар мактабимизнинг юқори синф ўғил болалар билан М. Ҳакимова, М. Абдурашидова, О. Мамажонова, Ю. Музаффарова каби ҳурмати баланд онахонлар қизлар билан тез-тез учрашиб, юриш-туриш, ўғил-қиз, келин-куёв, қайнота-қайноналар ўртасидаги ўзбекона муносабатларнинг нозик сирлари ҳақида суҳбатлар, ўгит-насиҳатлар йигит-қизлар онгида бир умрга муҳрланиб қолади.

Бир фарзандга етти қўшни ота-она дейишади. Маҳалламиз фахрийси М. Нўъмонхўжаева ўз нафақаси ҳисобидан тўрт нафар аълочи ўқувчига ҳар ойда 25 сўмдан стипендия бериб келаётганлигига нима дейсиз. Маҳалла фаоли Т. Мирзараҳимов раҳбарлик қилаётган «Андижон ГЭС»и жамоаси ўз ҳисобидан 844 ўринли мактаб биноси қуриб битказмоқда.

Мактаб ва маҳалла раҳбариятининг ҳамкорлигида 84 нафар аълочи ўқувчилар ўқитувчилар бошчилигида 21 нафар уруш ва меҳнат фахрийсига бириктириб қўйилган. Дарахтлар, гуллар ва бошқа ниҳолларни сақлаш ва парваришлашда «Зангори соқчилар» ҳам бизнинг шаҳримизни кўкаламзорлаштиришда катта ҳисса қўшмоқда.

Юртбошимизнинг 1994 йил 23 августдаги «Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришга оид тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ва унинг бажарилишини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг кам таъминланган оилаларни ҳисобга олиш, уларга моддий ёрдам тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Низом асосида бу иш маҳалла фуқаролар йиғини ва унинг оқсоқоллари орқали амалга оширилмоқда. Бу уларга катта ишонч бўлди.

«Истиқлол» маҳалласи оқсоқоли Н. ЙЎЛДОШЕВ:

— Аризачиларнинг моддий ёрдамга муҳтожлик даражасини ва моддий ёрдам миқдорини аниқлаш учун 5 кишидан иборат нуфузли комиссия тузилди. Шу кунга қадар 152 та ариза тушди. Улардан 146 таси кўриб чиқилиб, 146 та оилага амалдаги энг кам иш ҳақига нисбатан 1,5 дан 3 бараваргача миқдорда уч ой давомида маош тўлаш ҳақида қарор қабул қилинди. 6 та оиланинг моддий ва мулкий аҳволи, бироз бўлса-да, етарли эканлигини ҳисобга олиб, рад жавоби берилди. Бу хулосалар албатта кенгайтирилган йиғинда муҳокама қилингач кучга кирди. Шу кунга қадар маҳалламиздаги 146 та оилага жамғарма банки орқали 96550 сўм пул тўланди.

Тейт маҳалласи оқсоқоли Маҳкамбой ТОҒАЕВ: — Ватан маҳалладан бошланганидек, дўстлик ҳам маҳалладан бошланади. Шаҳримизнинг етти-дан бир бўлаги бўлган маҳалламизда 479 оилага бирлашган 2535 нафар турли миллат вакиллари маҳаллам-уйим деб бирга яшашади. Уларнинг кўпчилигини қирғизлар ҳам ташкил этади. Бизнинг ишимиз ҳам, тўйимиз ҳам, азамиз ҳам бир. Байрам ёки тўй маросимларида гоҳ ўзбек ялласи янграса, гоҳ қирғиз таронаси, гоҳ рус лапарлари куйланса, гоҳ татар навоси кишини мафтун этади. Бу ерда ҳеч ким бирор тадбирдан четда қолмайди. Яқинда шаҳримизда ўтказилган Марказий Осиё давлатлари — Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистондан вакиллар қатнашган дўстлик байрами фикримиз далилидир. Шаҳримиз қўшни Қирғизистонга яқин бўлгани учун барча тўй ва бошқа тадбирларимизга Сузоқ, Қорасув, Ўш, Жалолобод шаҳарларидан меҳмонлар ташриф этилади. Ахир юртбошимиз: «Ота юртимиз Туркистон — катта бир уй, буюк бир рўзғор, бир оила. Бу оила фарзандлари қанчалик яқин ва аҳил бўлса, рўзғор ҳам шунчалик обод ва тўлиқ бўлади» деган гаплари айни ҳақиқатдир.

Илҳомжон ЭГАМНАЗАРОВ,
«Андижоннома» вилоят газетасининг бўлим мудири.

Кўргазмали кенгаш иши ваХонобод шаҳар маҳаллалари оқсоқолларининг сўзларини республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг депутати Шукур ТЕМУРОВ шарҳлайди:

— Юртбошимиз И. Каримовнинг маҳаллалар, фуқаролар йиғини ишларини яхшилаш бўйича кўрсатаётган ғамхўрлиги ва чиқарган Фармон ва қарорлари Андижон вилоятида қандай амалга оширилаётганини Хонобод шаҳри тимсолида кўрдик. Вилоят ва шаҳар ҳокимлиги, ХДП вилоят ва шаҳар кенгаши, «Маҳалла» хайрия жамғармаси вилоят ва шаҳар бўлимлари томонидан ўзаро ҳамкорликда олиб борилган жуда катта ташкилотчилик ишлари, оталиқ ташкилотлар ёрдами билан бу ерда маҳаллалар, уларнинг гузарлари ғоятда обод бўлиб, ишлари юксак уюшқоқлик билан олиб борилянти. Фуқаролар йиғини, унинг оқсоқоллари ташкил этаётган ишлар тўла қонун асосида, ҳаттоки давлат ташкилотлари даражасида ўйлаб, пухта уюштирилган. Гузар ва идоралар ҳавас қилса арзигулик. Эндиги навбат Хонобод тажрибасини ҳамма жойга ёйишдир. Мақсадимиз бу йил республика бўйича 400 та гузар ташкил этишдир. Маҳалла ҳаракати тимсолида «Туркистон — умумий уйимиз» шиорига амал қилиб, халқларимиз ўртасидаги биродарлик ва ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлашдир.

Хонобод унинг етти устуни бўлган етти маҳалла, бу бутун шаҳар қиёфасидир. Бу ерда шаҳарнинг собиқ ҳокими, шаҳарга тамал тошини қўйган Солижон Меҳмонов ўзининг юксак ташкилотчилик ва талабчанлик қобилияти билан ўзига тириклигидаёқ ҳайкал қўйибди. Ҳозирги шаҳар ҳокими Маҳсум Мусаев ҳам унинг барча ибратли анъаналарини маҳалла ва шаҳар фаолларига таяниб давом эттирмоқда экан. Бу фақат ибрат олишга арзийди.

Шуниси диққатга сазоворки, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш ишларини ташкил этишда Ўзбекистон Халқ демократик партияси шаҳар кенгаши ва унинг фаоллари катта сиёсий ва ташкилотчилик ишларини олиб бормоқдалар. Ҳар бир маҳаллада ҳудудий бошланғич партия ташкилоти тузилган.

Бу ерда ўзбек халқи билан бирга асримизнинг ноёб иншооти Андижон сув омбори тўғони қурилишида қатнашган ва шу ерда яшаб қолган турли миллат вакиллари ҳам қардош қирғиз халқи вакилларининг аҳил-иноқ, оға-ини, қуда-анда бўлиб яшаши қалбни сурурга тўлдиради. Бунинг аслида таажжубланадиган жойи ҳам йўқ. Бунда юртбошимиз олиб бораётган халқлар дўстлиги, мустақилликни мустаҳкамлаш ва айни пайтда Туркистон бирлиги ҳақидаги сиёсати меваларини кўриш мумкин.

Хонободликлар тажрибасидан келиб чиқиб республикамизда ҳар бир маҳаллада озодаликни, покизаликни, энг муҳими ҳар бир қадам жойни кўкаламзорлаштириш, маҳалладан бошлаб юртимизни гулга ва дарахтзорларга буркаш ҳаракатини қалб, виждон ва иймон ишига айлантириш учун кураш бошламоғимиз даркор. Ахир ҳар бир кўча, маҳалла қишлоқ ва шаҳарнинг ўз эгалари, хўжайинлари — яъни раҳбару фаоллари бор-ку ахир! Демак, ҳар бир маҳалла обод, озода ва кўркам бўлиши керак.

Кўргазмали кенгаш ишида Андижон вилояти, шаҳар ва тумунлари ҳокимлари, уларнинг ўринбосарлари, шунингдек, Жалолобод вилояти ва шаҳар раҳбарлари иштирок этишиб, маҳаллалар ҳаётига доир вазифалар белгилаб олинди.

Маърифат

ЎЗБЕК ОЛИМИ — АҚШ АКАДЕМИГИ

ФАРҒОНА (мухбиримиздан). Набижон Темиров ёш бўлишига қарамай фан оламида салмоқли ишлар қилишга улгурди.

Педагогика фанлари доктори, Фарғона давлат университети кафедра мудири Н. Темировнинг қишлоқ мактаблари ўқувчиларининг тайёргарлиги масаласидаги илмий ишлари юртимиздан ташқарида ҳам маълум. Яқинда Нью-Йорк Фанлар академияси бошқаруви фарғоналик олимнинг педагогика фани тараққиётига қўшган ҳиссасини муносиб баҳолаб, уни академия аъзолигига қабул қилди. Бу академия Америкадаги кўҳна машҳур жамоалардан ҳисобланади. АҚШ конституцияси ижодкорларидан бири Томас Жефферсон ҳам шу академия аъзоси бўлган. Ҳозир мазкур академия аъзоларидан 40 нафари халқаро Нобел мукофотининг нишондорлари ҳисобланади.

Алишер ИБОДИНОВ.

АДИБ ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАНДИ

Тошкент кимё-технология институти қошидаги лицейда атоқли ўзбек шоири ва ёзувчиси, олим ва жамоат арбоби Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг 90 йиллигига бағишланган адабий кеча бўлди. Унда олимлар, ёзувчилар, жамоатчилик вакиллари, ёшлар иштирок этди.

Сўзга чиққанлар Ойбекнинг адабий ҳаёти ва кўп қиррали ижоди тўғрисида, унинг фан ва маданиятимиз ривожига қўшган ҳиссаси, ўлмас насрий ва шеърий асарлари, таржималари, адабий-танқидий ва илмий мақолалари, уларнинг келажагимиз бўлмиш ёш авлодни ватанга муҳаббат руҳида тарбиялашдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида гапирдилар.

(ЎзА).

Темурнома

СЕНГА ЯРАШАДИ ФАҚАТ ТОЖУ ТАХТ

(Манзумадан парча)

Мамлакат ишини текшириб бир қур,
Амру фармойишлар берди сўнг Темур.
Қонун низомини ушларди қаттиқ,
Уни бузганларга санчиларди тиғ.
Йўқ эди юртида талончию зўр,
На мансаб аҳлида фосиқ, порахўр.
На фаҳшу зинокор, қароқчи ўғри,
Ҳар ким ўз йўлида юрарди тўғри.
Ҳар кимса не ишга бўлса гар қобил,
Ўшани берарди Темуршоҳ одил.
Ўз ўрнин тополмай лаганбардорлар,
Юрарди атрофда тўқиб ашъорлар,
Хушомад, риёни тухмин қуритиб,
Доим адолатни устувор тутиб.
Истеъдод аҳлига қилиб илтифот,
Қўлларди уларни, берарди имдод.
Пайғамбар ёшидан ўтгандан кейин,
Бордир бир ривоят, ростини дейин.
Темурхон тахтидан кечмоқчи бўлди,
Подшоҳлик тожини ечмоқчи бўлди.
Чорлаб фарзандларин фикрини билди,
Ҳеч бири суюнмай, бари рад қилди.
Сўнг улуғ Шайхлару аҳли уламо,
Темуршоҳ ишонган ҳар пири зако,
Дедики Темурга: «Эй хумоюнбахт,
Сенга ярашади фақат тожу тахт.
Қирқ йилга яқинким юрсанг ҳам отда,
Бирор мамлакату шаҳри равотда.
Намозинг эҳтимол бўлгандир қазо,
Ҳар доим этгансан фарзини адо.
Баъзи бир шоҳлардек бўшатмай кўза,
Рамазон ойлари тутгансан рўза.
Минглаб маликалар сенга кўз тутиб,
Таърифинг эшитиб ўзни унутиб.
Тўлиб ҳарамингда анвойи гуллар,
Ғунчалар лабини очиб булбуллар.
Ғанимат бўлса-да тўрт кунлик олам,
Кам сендай ўз нафсин тиёлган одам.
Еб-ичиш, ишратлар сенга бегона,
Асло қул бўлмадинг абрўкамона.
Жаҳон лаззатига ҳеч бўлмадинг банд,
Боиси дилингда бордир худованд.
Тарихнинг ойнаси ўзингга аён,
Ўтди бу оламдан неча минг хоқон.
Кўплари бўлса-да юрти сарвари,
Барини маҳв этди қасос ханжари.
Бирини фарзанди этиб нобино,
Ўгай энасини айлади зино.
Узоққа бормасдан Шеруяни кўр,
Отаси Хусравдан чиқиб жангда зўр,
Бир муддат ҳибсда сақлади бедод,
Ширин висолидан бўлолмагач шод.
Ўлдирди отаси қорнини ёриб,
Сўнг талаб айлади Ширинга бориб.
«Мен билан бўлмасанг агар ҳамоғуш,
Сенинг ҳам жонингни оламан, эй қуш».
Ширин қисматидан нўш этиб заҳар,
Ўз кўксига санчиб шерхотин ханжар.
Нопок Шеруяга хотин бўлишни,
Ор санаб, авло деб билди ўлишни.
Сен эса мурувват тимсоли янглиғ,
На тортдинг, на тортди фарзандларинг тиғ.
Юзга кирганда ҳам подшоҳ бўласан,
Ўлсанг ҳам эгарда юриб ўласан».
Бу ҳақда сўнг Темур очмай бошқа гап,
Бўлди олдингидан адолат талаб.
Фиқҳда не бўлса ҳукми шариат,
Унга амал қилди шаръий деб фақат.
Бир кеча тушига кириб отаси,
Темурга келгандай унинг ҳаваси,
Деди: «Бу дунёда бўлсанг-да ҳоқон,
Оталик фарзини унутма ўғлон.
Мевадан данаги бўлади ширин,
Фарзандинг фарзанди бўлса ҳар бирин,
Тўй қилиб бергин-да раиятга ош,
Саҳоват кўргузиб мисоли қуёш,
Кўз очиб юмгунча дунёни олиб,
Сўнг ташлаб кетмагил ғафлатда қолиб».
Уйғониб кўзини очди Темуршоҳ:
«Ё падар, айтганинг ҳақ, ҳукми оллоҳ».
Эди ҳофизаси кучлию сара,
Ўтди кўз ўнгидан етти невара.
Барини бир кунда қилиб тўю сур,
Уйлатиш ишига киришди Темур.
Самарқанд шаҳридан йироқда бир мил,
Бор эди хушҳаво манзил Конигил.
Жаннатдан қолишмай обу ҳавоси,
Ўзгадир бу жойнинг кайфу сафоси.
Раиятни этиб бу тўй кўнгилшод,
Улар бўлди солиқ, тўловдан озод.
Ғайридинлар халос газети диндан,
Халойиқ йиғилди узоқ-яқиндан.
Бари топганини кийиб ясаниб,
Бўлмади ким бой ким гадо таниб.
Минг жойда осилиб мингта дошқозон,
Турфа қовурмаю шўрва, ош қозон.
Бедана, каклигу ғозу тустовуқ,
Дастурхонда эди иссиғу совуқ.
Сўйилиб ҳисобсиз туя, ҳўкиз, қўй,
Оқди забҳ чоғи қони мисли жўй.
Очлар қорни тўйиб, тўқлар яйради,
Қассоблар пичоғин қирқ кун қайради.
Қирқ кун танбур чертди куйчи ҳофизлар,
Қирқ кун кенг майдонда йигиту қизлар,
Туркона қўшиғу суғдона ўйин,
Жаҳон аҳли кўрди Темурнинг тўйин.
Оз-моз расм бўлган ичкилик зинҳор,
Йўл тополмай бўлди бу базмда хор.
Давранинг тўрида ўтириб Темур,
Тўйга бағишлади файз, саховат, нур.
Биларди қайда гар ичилса шароб,
Бўлгай у маърака расвою хароб.
Темурнинг қадами етган маъвода,
Ўрин йўқ риндона кайфу сафога.
Темурнинг юриши исломий эрди,
Қўлида доимо шаръ жоми эрди.
Бўлиб гуфторлари ҳақ каломидан,
Азизу авлиё Шайхлар номидан,
Биринчи сўзлари «бисмилло» бўлиб,
Сўнг шукру сипосу ҳам сано бўлиб.
Худо не буюрган бўлса «Қуръон»да,
Бор эди барчаси ул дастурхонда.
Ўтган азизларга кўргузиб ҳурмат,
Оллоҳнинг баётин айлаб қироат.
Ҳофизи «қуръон»лар топиб эътибор,
Даврани яшнатиб ҳам аҳли дутор.
Хуллас, бир тўй бўлди ушбу дунёда,
Таърифу тавсифи ҳаддан зиёда.

Олимжон БЎРИЕВ.

ТошДУнинг 75 йиллигига

ДОРИЛФУНУН ЮРТ ТАҚДИРИДА

ТошДУнинг бўй-басти, салобати, салоҳияти, хизмати узоқроқдан бўртиб кўзга ташланар, яққолроқ сезиларкан. Самарқанд, Бухорода ўтган юбилейолди кунлари, учрашувларида қатнашиб, буни айниқса теран англадим. Расман етмиш беш йил муқаддам ташкил этилган бўлса-да, ТошДУ фавқулодда осмондан тушган, ё қоқ-қуруқ жойда бирданига пайдо бўлиб қолган эмас. Маърифатимиз, илмимиз, олий таълимимиз сарчашмалари минг йиллардан ошароқ, узоқ тарихга бориб тақалади. Муйсафид Самарқанд, Бухоро бунга тирик гувоҳ. Зеро бу кўҳна, муқаддас заминда туғилиб ўсган, довруғи оламни тутган улуғ зотлар илк сабоғини даставвал она диёрида олишган, мадраса тупроғини хўп ялашган, турли китоблару қўлёзмаларни кўп титишган, кейин илми ганжинасини ошириш мақсадида юрт кезишган.

ТошДУ делегациясини Самарқанд аэропортида вилоят, шаҳар раҳбарлари, олий ўқув юртлари ректорлари, жамоатчилик вакиллари кутиб олишди. Самарқанд шаҳри ҳокими Азиз Носиров шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини — Регистон ансамбли, Тошкент кўчаси, Сиёб бозори, Улуғбек расадхонаси, янги темир йўл вокзали ва бошқа антиқа кошоналарни кўрсатди. ТошДУ 75 йиллигига бағишланган йиғин СамДУ мажлислар залида ўтди. Бу икки сафдош дорилфунун,сафдош, елкадош, ҳамкору ҳамдаст олий ўқув юртларидир. Ҳозирги вақтда қаерга, қай юртга борманг, қадрдон дорилфунунларимизни битириб кетган мутахассисларни учратасиз. Ҳар икки университетнинг математика, физика, биология, география, филология, тарих ва бошқа соҳа мутахассислари яхши ижодий алоқа ўрнатиб бир-бирига устоз-шогирд бўлиб келишаётибди.

Тантанали йиғинда Самарқанд вилояти ҳокими П. Абдураҳмонов ТошДУ мустақил юртимизнинг ғурури, ифтихори эканлигини, ушбу қутлуғ даргоҳ вилоятга юзлаб турли-туман мутахассислар тайёрлаб берганини алоҳида таъкидлади. ТошДУ ректори академик Т. Жўраев: «Кўҳна ва муаззам Самарқанд ҳаммамиз учун азиз маскан, уни ўн марта кўрган одам ўн биринчи, юз марта кўрган одам юз биринчи марта кўришни хоҳлайди. ТошДУга илиқ, самимий муносабат ҳаммамизни беҳад хушнуд этди», деди.

СамДУ ректори, УзФА мухбир аъзоси Т. Мўминов ҳар икки университет ўртасидаги илмий, ижодий муносабат, ТошДУнинг СамДУга меҳрибонлиги, ўзи бир неча йил ТошДУ қошидаги физика илмий-тадқиқот институтида ишлагани, раҳбарлик қилгани ҳақида гапирди. УзФА мухбир аъзоси, республика файласуфлар жамияти раиси С. Шермуҳамедов мустақиллигимиз шароитида маънавият, маърифат янада муҳим аҳамият касб этиши, бу борада ҳар икки университет олимлари олдида шарафли, масъулиятли вазифалар турганини таъкидлади.

Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов юбилейни ўтказиш ҳукумат қўмитаси аъзоси сифатида вилоятларда ўтаётган учрашувлар, шунингдек дорилфунун миллатимиз юзи эканлиги ҳақида гапирди.

Йўл-йўлакай Даҳбедда Маҳдуми Аъзам ва Ялангтўш Баҳодир қабрлари, Челак туманида ал-Бухорий ҳоки пойини зиёрат қилдик. Пахтачи туманида «Бобурнома»да тилга олинган қадим Дабусия қалъаси ёнида дорилфунун делегациясини туман раҳбарияти, «Қалдирғоч» ансамбли ўйин-кулги, иззат-икром билан кузатиб қолди. Ғиждувон туманида эса вилоят ва туман маъмурияти, олий ўқув юртлари раҳбарлари иззат-икром билан кутиб олишди. Меҳмонларни қизғин табриклашди, эсдалик совғалари топширишди. Садриддин Айний номидаги мусиқа ва драма театрида ТошДУ шарафига тантанали йиғин ўтказилди. Вилоят ҳокими М. Раҳмонов Туркистон давлат университети тунда чарақлаган чақмоқ бўлиб, Шарқда маърифат, маданият маркази эканини таъкидлаб, 2,5 мингдан ортиқ бухоролик ТошДУни тугатиб, диплом олган бўлса-да вилоятнинг бир миллион 300 минг аҳолисини ТошДУдек улкан даргоҳнинг шогирдлари десак, муболаға бўлмас, — деди.

Бухоро университетидаги учрашув ҳам қизиқарли ўтди, илиқ сўзлар айтилди. «ТошДУни улуғлайдиган биргина далил келтирмоқчиман — деди тилшунос олим, профессор Х. Неъматов. — Ойнаи жаҳон, яъни телевидение илк бор университетда, физфакнинг мўъжаз лабораториясида ихтиро қилинганини эслатмоқчиман».

Икки университет ўртасида, ихтиёрийлик асосида, ҳамкорлик шартномаси имзоланди. Иқтидорли талабаларнинг баъзилари ТошДУда таҳсилни давом эттиришади, таниқли олим, муаллимлар бориб келиб, маърузалар ўқишади. Бир-бирига ўргатади, ўрганади. Шундай бўлиши ҳам керак.

Сайди УМИРОВ,
ТошДУ журналистика факультети декани.

Божхона хизмати

ШАҲАР БЕДАРВОЗА ЭМАС

Вилоят божхона ходимлари яна бир қулайликка эга бўлдилар. Шаҳарнинг жанубий темир йўл чегараси — Улуғбек станциясида замонавий қўшқаватли божхона биноси фойдаланишга топширилди.

«Бу ерда юк ортилган контейнерларни ва вагонларни қисқа муддатда текшириб, маҳсулотларни лабораториядан ўтказиш учун шароитлар етарли, — дейди вилоят божхона хизмати бошлиғи А. Примов. — Лабораторияда замонавий ускуналар созланган. Ходимларнинг ишлаши, дам олиши ҳисобга олинган. Ҳозир бундай божхона биноси Тожикистон чегарасидаги Жартепа қишлоғида ҳам қурилмоқда». Бинонинг фойдаланишга топшириш маросимида вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов иштирок этди.

Фармон ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

"МУСТАҚИЛЛИК"
ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИ

"МУСТАҚИЛЛИК" пул-буюм лотереясини сотиб олиб Сиз катта ютуқ соҳиби бўлишингиз мумкин.

Лотерея билетининг баҳоси 10 СЎМ.

Ютуқлар тиражида автомобиллар, телерадиоаппаратуралар, мебель тўпламлари, электржиҳозлар, кир ювиш машиналари ва бошқа турдаги халқ истеъмоли моллари ўйналади.

Лотерея билетларини жамғарма банкининг барча муассасаларидан, алоқа бўлимларидан, савдо ташкилотларидан ҳамда жамоатчи тарқатувчилардан сотиб олишингиз мумкин.

Ютуқлар тиражи 1995 йил 29 — 30 август кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Тўлиқ маълумотларни жамғарма банкининг исталган муассасасидан, алоқа бўлимларидан ёки қуйидаги телефонлар орқали билиб олишингиз мумкин:
33-51-95, 45-35-49, 45-66-43.

СИЗГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ!

МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
МАРКАЗИЙ БАНК
ЖАМҒАРМА БАНКИ
АЛОҚА ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКСАВДО
ЎЗБЕКБИРЛАШУВ

Мулоҳаза

НОМЛАРНИ БИЛИБ ҚЎЙСАК

Тошкент шаҳрини айланганингда тилимиз билан боғлиқ кўпгина ноқулайликларга дуч келасан киши. Мени кўпдан бери бир нарса ўйлантиради. «Миконд» деганда, кўпчилик маъносини айтиб беролмаслиги аниқ. Тўғри, гап завод ҳақида кетмоқда. Фақат суриштирган кишигина бу атаманинг микроконденсатор сўзларидан олинганлигини билиб олади. Бу ерда чиқарилаётган маҳсулотлар ҳам завод номига монанд бўлиб, «Оникс», «Рассвет» каби талаффуз учун ноқулай сўзлардан иборат.

Бу корхона собиқ СССР даврида ҳарбий саноат учун микроконденсаторлар ишлаб чиқарган, дейишади. Лекин ҳозир мустақил мамлакат пойтахтидаги ушбу корхонанинг номи кўпчиликка тушунарсиз бўлиб қолмоқда. Борди-ю корхонанинг номини бу ерда тайёрланаётган маҳсулотга мос қилиб «Биллур» дейилса, шарқона бўлармиди?

Кино мухлислари Георгий Вицин бош ролни ўйнаган «ёлғончи» сартарош Тютюрин ҳақидаги фильмни яхши эслашади. Фильм қаҳрамони валиаҳд шаҳзода Брухтаний II/II (иккинчи-иккинчи) билан учрашади. Сартарош «нега энди иккинчи-иккинчи экан?» — деб сўрайди. Бунинг боиси II/I валиаҳднинг амакиваччаси бўлган, деб тушунтиришади. Бу фильмни ёдга олишимиздан мақсад пойтахтмизнинг Қорақамиш даҳасидаги рақамларга эътиборингизни қаратмоқчи эдик. Айтайлик Қорақамиш 1/1, 2/1, 2/5, 1/4 деганда ҳамма ҳам бир нарсани тушуниб олиши амри маҳол. Бундай рақамлар Чилонзор ёки Қорасувда, Юнусободда учрамайди-ку.

Ҳамма гапни иккита Қорақамиш даҳасидан бирининг шу вақтгача бошқа ном билан алмаштирилмаганлигида ёки Қорақамишни бутун даҳа, деб аталмаганидадир. Бўлмаса Қорақамиш 1, Қорақамиш 6 ё 7 деб аталмасмиди? Бу даҳада истиқомат қилувчилар бировга ўз манзилларини тушунтиришда ё мактуб ёзишда ноқулай аҳволга тушмасдилар. Наҳотки бунинг олдини олишнинг иложи бўлмаса.

Яна бир нарса. Ўз даврининг «афсонавий саркарда»си бўлган «Будённий» номидаги кўча ва йўл бошидаги унинг хотирасига қўйилган хотира тахтаси нима учундир ҳалигача сақланмоқда. Қачонгача вокзал майдонидаги ўн тўрт Туркистон комиссарларига атаб қўйилган ёдгорлик виқор тукиб туради? Ахир жойлардан ўт еттинчи йил инқилоби бошқа «доҳо»ларининг ҳайкаллари аллақачон олиб ташланган-ку!

Абдуқаҳҳор МУТАЛОВ.

Арғумоқ остингдадур

БЎШ КЕЛМАНГ, ҚАРИЯЛАР!

Ўзбекистон миллий боғининг гимнастика зали гавжум. Мусиқа садолари остида тантанали суратда совринлар, мақтов қоғозлари, эсдалик совғалари топширилмоқда. Тантана иштирокчилари мамнунлик билан дил сўзларини изҳор этмоқдалар...

Кўл атрофидаги югуриш йўлакчасида баҳс қизғин эди. Югуриш мусобақаси иштирокчиларининг кўпчилигини бобо ва бувилар ташкил этиб, улар фақат қисқа масофага эмас, балки бир неча километр бўйлаб баҳслашишни мўлжалга олишган. Югурувчилар орасида ёшлар ҳам бор.

Югуришда иштирок этаётган қариялар мустаҳкам соғликка дори-дармонлар билан эришиб бўлмаслигини яхши билганликлари учун ҳам бадантарбияга ихлос қўйганлар.

Келинг мусобақа иштирокчилари билан яқиндан танишайлик: Мозговая Лидия Павловна. 63 ёшда. 5 йилдан бери югуриш билан шуғулланади. Невaралари билан биргаликда машғулотларга қатнашади. Коршунова Мария Анатольевна 53 ёшда. Овқатда парҳезга риоя қилишни ёқтиради, машқ вақтида 20—25 километргача югуради. Гимнастика машқлари билан бир қаторда қишда музни синдириб муздек сувда чўмилади. Эргаш Мусабоев эса 20 километрни ўртача масофа деб ҳисоблайди. Фарин Иван Афанасьевич 1976 йилдан бери 20—30 километрга югуради. Умуман, уларни кўрганда бўш келманг отахон ва онахонлар, дегинг келади.

Анвар АЛИХЎЖАЕВ.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

ДУШАНБА, 29

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ёшлик» студияси. «Эъзоз».
18.40 «Туркистон» камер оркестри ижро этади.
19.15 Футбол шарҳи.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Истиқлол адабиёти».
20.25 «Телеоператор нигоҳи билан...».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Қозоғистонда Ўзбекистон Республикаси кунлари. «Туркистон — умумий уйимиз». Видеофильм.
22.10 Япония ҳақида ҳикоялар. «Келгуси аср вақти билан».
22.35 «Пушаймон». Бадиий фильм.
23.50—00.15 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ»
19.00 «Тафсилот».
19.15 Ёшлар ижро этади.
19.45 «Ғолиблар».
20.10 «Тақдир».
21.10 Эстрада жилолари.
21.25—22.50 «Тириклайин қўлга олинсин». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».

«ОМАД» таништиради:

18.55 «Совға».
19.15 «4/8». Мусиқий кўрсатув.
19.35 Жаҳон географияси.
20.25 Эълонлар.
20.30 Видео— «О».
22.10 Эълонлар.
22.15 «Курьер».
22.35 «...яна об-ҳаво ҳақида».
22.45 —22.55 «Постфактум».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 «Тиғиз пайт».
18.30 «Турмуш икир-чикирлари». Телесериал.
19.00 «Агар...». Кўрсатувни В. Познер олиб боради.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 А. И. Солженицин билан учрашув.
21.00—22.05 «Рэкет». Телесериал. 5-серия.

СЕШАНБА, 30

ЎзТВ I

6.00—8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Митти циркчи». Бадиий фильм.
9.05 «Истеъдод». Актёр Шерали Ҳожиев.
9.30 Немис тили.
10.00 «Ёшлик» студияси. «Яхшиларга эргашиб».
10.35 «Бола бошидан...».
11.10—13.10 «Умидлар йили». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Кичкинтоймиз—гижингтоймиз».
18.45 Теннис. «Буюк Ипак йўли» Халқаро турнири.
19.15 Мусиқий дақиқалар.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ҳаракатда баракат».
20.20 «Кеча ва бугун».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Қозоғистонда Ўзбекистон Республикаси кунлари. «Туғишқоним, бовурим...».
22.30 «Олтин мерос». Халқ артисти Мукаррама Турғунбоева.
23.20—23.45 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Мультфейерверк».
19.00 Табиат дунёси.
19.50 Янгиликлар.
19.55 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
20.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.40 Видеогид.
21.00 «Теле-ателье-шоу».
21.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.50—23.30 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель»
18.55 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
19.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.05 «Умид» (уйғур тилида).
20.55 «Интерпартнёр».
21.40 «Дўстлик сарҳад билмайди».
22.20 «Соккер-клуб».
23.05—23.15 «Би-Би-Си» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00—7.00 «Телетонг».

***

18.00 «Тиғиз пайт».
18.30 «Турмуш икир-чикирлари». Телесериал.
19.00 «Мавзу».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 «Илк манбадан».
20.55—22.35 Жан Габен «Дайдилар қуёши» бадиий фильмида (Франция, 1967 й.).

ЧОРШАНБА, 31

ЎзТВ I

6.00—8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Оляга аталган гуллар». Бадиий фильм.
9.20 «Ёшлик» студияси. «Бир ўлкаки...»
10.00 «Ҳуқуқингизни биласизми?».
10.30 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси хизмат кўрсатган хор жамоасининг концерти.
11.00—13.00 «Ёшлик» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ислоҳот ва масъулият».
18.45 Теннис. «Буюк Ипак йўли» Халқаро турнири.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Спорт хабарномаси.
20.05 Бевосита мулоқот.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Қозоғистонда Ўзбекистон Республикаси кунлари. «Дўмбиранинг икки тори».
22.20 «Ҳамроз». Бадиий фильм. 1-серия (Ҳиндистон).
23.40—00.05 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Ҳайвонот оламида.
18.50 «Ҳамкасблар».
19.20 «02» тўлқинида.
19.45 «Тошкент оқшомида».
20.45—22.25 «Кинематограф».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Мюзик-холл».
19.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

«ОМАД» таништиради:

20.15—23.15 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00—7.00 «Телетонг».

***

18.00 «Тиғиз пайт».
18.30 «Турмуш икир-чикирлари». Телесериал.
19.00 «Ахир бир кун ҳузурингизга қайтаман...» Д. Самойлов.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 Бони Тайлор куйлайди (Буюк Британия).
21.10 «Янги обивателлар».
21.40—22.10 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати.

ПАЙШАНБА, 1

ХАЛҚАРО БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУНИ

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Баҳосиз дарс». Бадиий фильм.
9.05 «Кашф этилаётган имкониятлар».
9.35 «Қуёш кулиб боққан кун». Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунига бағишланган видеоканал.
11.35 «Оналар мактаби».
12.05 — 13.35 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Навбаҳор» — «Пахтакор».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Фан уфқлари».
18.40 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Театр: Шарқ — Ғарб».
19.10 «Осойишталик посбонлари». Республика Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Шодлик» ашула ва рақс ансамблининг хонандаси Илҳом Жўраев концерти.
20.20 «Юзма-юз».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. Экранда — Фарғона вилояти.
22.10 «Ҳамроз». Бадиий фильм. 2-серия.
23.35—24.00 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Омад» тақвими.
18.35 «Кўнгил».
18.40 «Жозиба».
19.00 «Бир шингил ҳангома».
19.10 «Ишингиз бароридан келсин!»
19.20 «Муҳаббатга ошно қалблар».
19.40 «Теле-ателье-шоу».
19.50 Видео янгиликлари.
20.15 Янгиликлар.
20.20 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.05—22.45 «Кинематограф».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Бозор иқтисодиёти сабоқлари».
19.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.35 «1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни». «Фестиваль» интерклуби.
21.05 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.05 «Мозийдан ёғдулар».
22.45—23.05 «Инвито». Италия Республикаси эълон қилинган кунга бағишланган кўрсатув.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00—7.00 «Телетонг».

***

18.00 «Тиғиз пайт».
18.30 «Турмуш икир-чикирлари». Телесериал.
19.00 «Ғаройиб кишилар».
19.30 «Ҳамма уйдалигида ёки Хайрли тун!»
20.00 «Время».
20.40 «Москва, Кремль».
21.05—22.40 Кино асри. «Миклош Янчонинг «Исо Христоснинг гороскопи» фильми (Венгрия, 1988 й.).

ЖУМА, 2

ЎзТВ I

6.00—8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Тутқич бермас қасоскорлар». Бадиий фильм.
9.15 «Ёшлик» студияси. «Мактубларингизни ўқиб».
9.50 Немис тили.
10.20 Ўсмирлар учун. «Садоқат».
11.20 —13.20 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Таълим ва ислоҳот».
18.40 «Ёшлик» студияси. «Онамнинг ўгитлари».
19.05 «Солиқ».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юрт ҳақида қўшиқ». Публицистик кўрсатув.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Зафарнома». Видеофильм.
22.05 «Таъзим бажолаб ўтди». Чархий лирикаси.
22.55—23.20 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 «Билиб қўйган яхши».
18.55 «5+1».
19.25 «Бизнес-академия».
19.55 «Ҳуқуқ ҳимоячилари».
20.25—21.50 «Афоня». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Эстрада калейдоскопи».
19.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

«ОМАД» таништиради:

20.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари.
20.35 «Панорама».
21.05 «Компьютер-Осиё».
21.35 «Автоклуб».
21.55 Эълонлар.
22.00 «Даракчи».
22.10 Эълонлар.
22.15—23.55 Видео— «О».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00—7.00 «Телетонг».

***

17.55 «Бомонд».
18.20 «Турмуш икир-чикирлари». Телесериал.
18.50 «Мўъжизалар майдони».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «Хусусий детектив Нестор Бурманинг саргузаштлари». Телесериал премьераси.
21.30 «Талқинлар».
21.50—22.30 «Нигоҳ».

ШАНБА, 3

ЎзТВ I

6.00—8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Тутқич бермас қасоскорларнинг янги саргузаштлари». Бадиий фильм.
9.20 «Олтин япроқ». Неъмат Дўстхўжаев.
10.20 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
10.50 Халқ ижодиёти.
11.20 «Ёшлигим, қалбим қувноқ сози бўл». «Туркистон» саройидан ёзиб олинган.
12.00—14.00 «Маънавият» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Доно бобо даврасида».
18.35 «Дил номалари». Мусиқий кўрсатув.
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мозийга бир назар».
20.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Санъат сеҳри». Видеоканал.
23.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
23.10 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

9.00 «Мультфейерверк».
9.30 Табиат дунёси.
10.20 Янгиликлар.
10.25 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
10.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.10 Видеогид.
11.30 «Теле-ателье-шоу».
11.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.20 «Кинонигоҳ».
14.00—18.30 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

***

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Йирик планда».
19.40 «Плюс нау-хау».
20.25 Эстрада жилолари.
20.40—22.20 «Кинематограф».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Дидар» (қозоқ тилида).
10.40 —11.20 «Ёшлик» студияси. «Ёшлик ва замон».

***

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.20 «Колумб кашф этган диёр».
20.10 «Би-Би-Си» янгиликлари.
20.20 «Эзгу ният ва меҳр-муҳаббат билан».
20.30 «Рангинкамон» (тожик тилида).
21.20 «Биздан озод ва обод Ватан қолсин!»
21.40 «Бу ажиб дунё».
22.00—22.10 «Би-Би-Си» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

17.20 «Брэйн ринг».
18.05 Луи де Фюнес «Жандарм сайрда» кинокомедиясида.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «Хусусий детектив Нестор Бурманинг саргузаштлари». Телесериал.
21.30—22.35 «Нима? Қаерда? Қачон?»

ЯКШАНБА, 4

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 Болалар киносеанси.
9.15 «Қувноқ стартлар».
10.00 «Ёшлик» студияси. «Ватанимга хизмат қиламан». Кўрсатув ва концерт.
11.00 «Ижодий учрашувлар». М. Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат институтининг 50 йиллигига.
11.50 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Бастакор Энмарк Солиҳов».
12.30—13.55 М. Ҳазратқулов. «Меҳр кўп кўргаздим». Йўлдош Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Санъат ғунчалари».
18.30 Теннис. «Буюк Ипак йўли» Халқаро турнири.
19.05 «Ойнаи жаҳонда...»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 «Талабалар баҳори» фестивали.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ҳафтанома».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Ўзбекистон халқ артисти Ғуломжон Ёқубов куйлайди». Телепремьера.
22.25 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор» — «МҲСК».
23.55 —00.25 «Ҳафтанома».

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

10.00 «Омад» тақвими.
10.05 «Кўнгил».
10.10 «Жозиба».
10.30 «Бир шингил ҳангома».
10.40 «Ишингиз бароридан келсин!»
10.50 «Муҳаббатга ошно қалблар».
11.10 «Теле-ателье-шоу».
11.20 Видео янгиликлари.
11.45 Янгиликлар.
11.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.35 — 14.15 «Кинонигоҳ».

***

17.00 «Совға».
17.30 «4/8». Мусиқий кўрсатув.
17.45 Жаҳон географияси.
18.35 Эълонлар.
18.45 Видео — «О».
20.15 Эълонлар.
20.20 «Курьер».
20.40 «...яна об-ҳаво ҳақида».
20.50 «Постфактум».
21.00 Жаҳон янгиликлари.
21.20 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари.
21.30 «Панорама».
22.00 Эълонлар.
22.05 «Салом, ёшлар!»
22.40 «Даракчи».
22.50 Эълонлар.
23.00—00.40 Видео — «О».

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

9.00 Аэробика.
9.15 «Жонли сайёра».
9.35 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!» Мультфильм.
10.15 «Коллекция».
10.35 «Менинг кўчам».
10.50 «Кинематограф».
12.30 — 12.40 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).

***

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.05 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.05 «Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси».
20.50 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.00 «Мусиқий саёҳат». Миср.
21.35 «Ёшлик» студияси. «Эзгуликка интилиб».
22.05 «Бу ажиб дунё».
22.25 —22.35 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 «Юзма-юз». Кўрсатувни А. Любимов олиб боради.
18.30 «Аквариум». Циклон маркази». Мусиқий дастур.
19.15 Пьер Ришар «Қочиш» кинокомедиясида (Франция, 1976 й.).
21.00 «Якшанба».
21.50—22.35 «Хусусий детектив Нестор Бурманинг саргузаштлари». Телесериал.

Шифобахш ўсимликлар

ЛОВИЯ ХОСИЯТИ

Ловия дуккаклилар оиласига мансуб бир йиллик ўсимлик. Унинг 200 га яқин тури бор. Донининг кимёвий таркиби турли маъданлар — крахмал, пектин, ёғ, оқсил, каротин С, Е, В1, В2, В6, РР каби дармон-дорилардан иборат. Ловия оқсилида ҳаёт учун зарур бўлган аминокислоталар — валин, лейцин, лизин, оргинон, серин ва бошқалар бор.

Ловия қадим замонлардан буён ишлатиб келинмоқда. Абу Али ибн Синонинг ёзишича, ловия кўкрак ва ўпка учун фойдали. Яхшилаб қайнатилса, дам қилиш хусусияти кетади. Ҳазми суст бўлади. Йирик ловиянинг пусти олингандан кейин иккига айириб, қон кетиб турган жойга қўйилса, уни тўхтатади. Пустидан қуюқ суртма қилиб сочга суртилса, уни юмшоқ қилади.

Йирик ловия пусти билан бирга ишлатилса, юздаги доғни, сепкилли қизил қонталашни кетказади, рангни яхшилайди, мускуллар тиришганида наф беради. Йирик ловия қон туфлаш ва йўталга қарши қўлланилади. Унинг асал ва сариқ йўнғичқа уни билан аралашгани томоққа ва бадан безларга наф келтиради. Қуюқ суртмаси сийна шиши ва сийнада сут туриб қолганда яхши таъсир қилади. Пусти билан сиркада қайнатилгани қусишни тўхтатади.

Халқ табобатида ловия гули дамламаси буйрак, пешоб халтаси хасталикларида, юрак-қон томир тизими (қон босими ошганда, юрак кучсизланганда), қандли диабетда, бод сингари касалликларда ишлатилган. Ўт (сафро) ва буйрак тоши хасталикларида гулидан тайёрланган дамлама тавсия этилган. Дамлама қуйидагича тайёрланади: 20 гр гулни 200 мл қайноқ сувга солинади. Чой сингари дамланади. Сўнг ярим стакандан 3,5 марта таомдан олдин ичилади. Ловия дони талқони экзема, тери куйганда, йирингли яраларда асқотади. Ловия унидан тайёрланган нон, шу билан бирга шўрваси меъдани уйғунлаштиради. Ловиянинг пишган дони, пояси, пўсти немис халқ табобатида буйрак хасталигида, қандли диабетда ишлатилган.

Ловиянинг шифобахшлиги билан бирга, унинг нохуш асоратлари ҳам бор. Киши уни кўпроқ истеъмол қилса, ташвишли тушлар кўради, янгиси қичимани пайдо қилади, бошни оғритади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ, доришунос.

«Снежана» кооперативининг йўқолган бухгалтерлик ҳужжатларини топган кишини қуйидаги телефонга қўнғироқ қилишини илтимос қиламиз. Суюнчиси бор.
Тел: 91-43-00.

«Камалак» кооперативи **ТУГАТИЛАДИ.**
Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб икки ой ичида қабул қилинади.

ТАШКИЛОТ
пул ўтказиш йўли билан РГ-40 газ счетчикларини
СОТАДИ
Мавоза усули ҳам қўлланиши мумкин.
Тел: Чирчиқ шаҳри (8-27) 6-41-58.

Тошкент Давлат Иқтисодиёт университети жамоаси «Саноатда бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик фаолиятининг таҳлили» кафедрасининг катта ўқитувчиси Б. Орзиқуловга волидаи муҳтарамаси

Бувайша ая ОРЗИҚУЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик изҳор қилади.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТ МЕҲМОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

"ЎЗБЕКЕНГИЛСАНОАТ" УЮШМАСИ ТЎҚИМАЧИЛАР САРОЙИ ОЛДИДА ДОИМИЙ ИШЛАЁТГАН ЕНГИЛ САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИ СОТИШ БЎЙИЧА КЎРГАЗМАГА
ТАКЛИФ ЭТАДИ

Сизларнинг эътиборингизга улгуржи ва чакана нархларда кенг турдаги пахтадан тайёрланган газламалар, шойи газламалар, замонавий трикотаж ва тикувчилик маҳсулотлари, пойабзаллар, атторлик, пойпоқ ва чинни корхоналари маҳсулотлари таклиф этилади.

Бундан ташқари ташкилотлар ва хусусий тадбиркорларга, уларнинг қайси идорага қарашли бўлишидан ва мулкчиликнинг қандай шаклида эканлигидан қатъи назар, хом ашё ва материаллар таклиф этилади.

Кўргазмада "Ўзбекенгилсаноат" уюшмасининг барча ҳиссадорлик жамиятлари ва корхоналари қатнашмоқда.

Сизларни ҳар куни эрталаб соат 9.00 дан бошлаб қуйидаги манзилда кутамиз:

Тошкент шаҳри, Бобур кўчаси, Тўқимачилар саройи

ЙЎНАЛИШ: Бобур номли истироҳат боғи.

Маълумот учун телефонлар: 39-10-53, 39-13-49.

БАҲОЛАР БОЗОР НАРХЛАРИГА НИСБАТАН АРЗОН

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати:
Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Азиз ҚАЮМОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Ислом ШОҒУЛОМОВ, Хайрулла ЖЎРАЕВ, Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

БЎЛИМЛАР:
Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 33-20-36, 36-54-35.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 36-26-70, 36-57-19.
Иқтисодиёт — 33-21-43, 36-57-22.
Фан ва маданият — 33-07-20, 36-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 33-76-04, 36-54-06.
Ахборот ва спорт — 33-12-56, 36-55-16.
Халқаро ҳаёт — 33-47-80, 33-12-16.
Реклама ва эълонлар — 33-38-55, 36-54-12.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда -- 5-27-11; Бухорода -- 3-54-87; Гулистонда -- 2-26-22;
Жиззахда -- 3-31-86; Навоийда -- 3-75-43; Наманганда --6-43-43;
Нукусда -- 7-58-83; Самарқандда -- 35-22-90; Тошкентда-- 33-54-55;
Урганчда -- 6-51-35; Фарғонада -- 26-37-16; Қаршида -- 3-25-79; Қўнғирогда -- 5-26-24.

· Рўйхатдан ўтиш тартиби №00 120. · Газета офсет усулида А--2 форматида босилади.
· Ҳажми 2 босма табоқ. · Г -- 0192, 44126 нусхада босилди.

Навбатчи муҳаррир Н. ЖАЛИЛОВ, навбатчи Р. ШОДИЕВ.

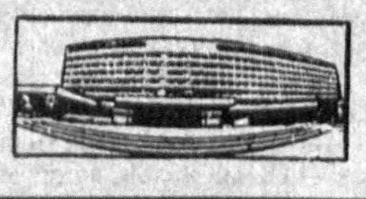

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти -- 21.00. Топширилди -- 21.00.
1 2 3 4 5 6.